МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

ШОАТТА, № 118 (4286). 1 ОКТЯБРЬ 1966 шу. Мах 2 кап.

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

СССР ЖУРНАЛИСТИЙ ЕРРИГСОЮЗНИ ШОЛЛАГIЧА СЪЕЗДАГА

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето даькъала дувц шо, журналистий ШоллагIча Ерригсоюзни съезда делегаташ, кепайоазон, радио, телевидене болхлой, шоай сийлахьчеи бехктохкамерчеи балха тIа ваш керда толамаш дахар лов цунна.

СССР журналистий съезд вIашагIкхийттай белгалъяьннача хана, советски халкъ КПСС XXIII-ча съезда решенеш кхоачашъяр духьа Коммунистически парте кулгалца боккха болх боаржабаьш долча хана. Коммунизм хьалъяра массе а участке чIоагIIа дегаш айденна къахьег советски наха. Сийлахь-доккхача цIейна—Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара кердача къахьегама толамашца накъабаха кийча ба уж, цар долла хIама ду мехка экономика дIахо легIакхувлара, цун низ чIоагIбара, къахьегамхой материальни хьал тоеи культурни боарами лакхбара.

Советски журналистий сийлахьа декхар — КПСС XXIII-ча съезда решенешта кхетамцеи шерреи пропаганда яр, экономика проблемаш, Iилматохкама прогрессеи культураи дешаш, фактайи явленейи маIан хьадда, корта а болаш, кIоаргга техкаш хьахьувкхар, хьалха даттача опыто масалашца наьха дегаш ураувттадар, дукхача наьха инициатива хьаллацар, гIалат долча хIамаштеи кхоачамбоацараштеи ира критика яр, коммунизм хьалъеча керда толамаш дахар духьа хьинаре къовсам лоаттабар.

Кепайоазон, радио, телевидене болхлой эггара сийлахьча декхарех цаI — Коммунистически парте кулгалца Советий Мехко ах бIаь шера хьабенача наькъа дерригдунен-исторически лоархIам беррига а ше мабарра хьахьокхар, марксизма-ленинизма сийлахь-йоккхача идеий байракха кIал вай Даьхе прогрессеи низеи мел йоккхийча лакхаленашка кхаьчай хьахьокха кхувш йоагIа тIехье сийрдача публицистически дешаца халкъа сийлахьча революционни, къахьегама, тIома традицешка гIолла хьалкхеяр.

Къахьегамхой лакхача коммунистически сакхетама, советски патриотизма, вай мехка халкъий вежарашха долча доттагIалла, пролетарски интернационализма уйланца хьалкхебар — советски кепайоазон, радио, телевидене эггара хьалхара декхар. Даим советски наха дег чу лоаттаянза яргьяц социалистически гражданственноста, организованноста, дисциплина, хIаман кхомбара, дерригача халкъа юкъара доалахье йоакхонца ебаяра, социалистически законноста нормай кIоаргга сий дара уйла.

Журналистий сийлахьа декхар — советски наьха — коммунизм хьалъерий гIуламхий сийле, нравственни хозал, бакъахьара уйлаш хьакъувкхар. Советски кепайоазоно невкъостал де деза социалистически мехкий, дерригача дунен къахьегамхой вежарашха йола цхьоагIо мамогга чIоагIъяра, халкъашта империалистаща тIалоаттадеча лоалам Iазапаи духьала, машар, демократи, социализм, коммунизм бахьан долаш лоаттабеча къовсаме уж кхотабенна хилийтара.

Вай прессо лоархIаме дакъа лоац империализма реакционни, халкъашта духьалара чулоацам, Вьетнамэ тIом болабаьчеи шоай паргIато, къаман лоIам, социальни прогресс бахьан долаш халкъаша лоаттабу нийсхон къовсам тоIабе гIертачеи США доал деча гIозарий агрессивни, авантюристически политика гучайоахача. Буржуазни идеологена чIоагIагIа тIагIерта дезаш да кепайоазув, радио, телевидени. Империалистически идеологенеи политиканеи духьалара къовсам — из социализмаи коммунизмаи позицеш чIоагIъяр духьа лоаттабу къовсам, лаьттан тIа прогрессивни мел долча хIаманка тIехьа лоаттабу къовсам.

Коммунистически парте лакха мах бу советски общества вахарерча кепайоазон, радио, телевидене лоархIама, коллективни пропагандисти агитатори, дукхача наьха организатори, дерригача халкъа общественни уйла трибуна лоархI царех. Советски журналисташа сийленца кхоачашду парте хьалхашка оттадаь декхараш, хIаьта шоай къахьегамца халкъага шоай сий а дайт, шоашта баркал а оалийт.

Журналиста — Коммунистически парте тешамерча гIонча — цIи вай махка сий долаш я, цхьабакъда, цо из дукхача хIамашта декхарийла а ву. ЙоаггIача тайпара из цIи лелаяр, хIанзара Iомани политически знанеш йиза караерзаль хилар, шоай профессиональни говзал шаьрьяр, дешерашца. ЛадувгIарашца, хьежарашца бувзам лоаттабара формаш даим эргайоахаш тоалри кердаякхари, лехари — хIара журналиста, радиои телевиденеи болхлочун декхар.

Идея лакха йолаш, бакъдолчоа тIехьа йолаш, чакхдоаха гIулакхаш лерраIа дIакхухьаш, принципиальность йолаш хилар советски журналистиках доахкаш дола хIамаш да. Вай кепайоазон, радио, телевидене болх толаме лелара бола тешам— къахьегамхошка болча дукхача нахаца айхха бувзам лоаттабарах, миллионаш болча болхлойи юрташкарчеи корреспондентех дог гIертолга ярах, хIара выступлене низ кIаьд ца луш лакхбара йоакхо ярах латт. Доккхалаши гIар-татеи, харцон пафос кIезигагIа а йолаш, дукхагIа гIулакх доаллаш, сага, цун къахьегама, вахара эшарийи дIадехарийи уйла еш хила деза вай общества революционни гIулакха хьашташ долача хIамал лакхагIа лоаттадеш вола хIара журналист цIенача уйланцеи дег тIареи къамаьл доагIаш, цIенхашттаи хьакъал долаши вола хьехамхо, дикалар хилар ловши шиш болаши вола доттагIа хилар советски наха гойтар духьа.

Советски Союза Коммунистически парте центральни Комитет дог тийша я кепайоазон, радио, телевидене болхлой дIахо йоагIача хана а партийни журналистика ленински принципий лерраIа нийсса гIоргхиларах, вай сийлахь-йоккхача Даьхене керда толамаш дахар духьа, коммунизм котъяккха лоаттабеча къовсама дерригa шоай низаш цар дIалургхиларах.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ.

ОКТЯБРА НАКЪА ДОЛХАШ

ХИМИКАШ—ВАХТЕ

Пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра тIагIертта къахьегаш я Грозненски химкомбината йоккха коллектив. 1966 шера хьалхарча квартале продукци арахецара даькъе доккхий толамаш дахарах Министерствай мехкдаьтта чакхдоахачеи мехкдаьтта химически профсоюзий ЦК-си карара-кара тела ЩIе байракх елар грозненски химикашта. ХIаьта шоллагIча квартале — Министрий Советеи ВЦСПС-еи карара-кара тела ЩIе байракхи ахчан совгIати делар.

Шоай къахьегамах иштта лакха мах бара хьинар айденна болх беча химикаша Октябра сийна яьржача яхье цхьаькха а боккха толам баькхаб — пхийттадагIча сентябре ханал хьалха кхоачашъяьй цар ийс бетта план. Къаьстта дика болх беш хьайоагIа 9-ча августа денз йиъладагIча квартала чотах продукци арахецаш йолча полиэтилен доаккхача цехий коллективаш. Планал совгIа дукха синтетически этилови спирт арахийнад спирт доаккхача цехо, гIадвугаш да цун кхыдола технико-экономически хьокхамаш а.

Укх шера дIабахача бархI бетта продукцега дIалодар кIезигдарчотах 346 эзар сом ахча кходаьд комбинато. Из де вIаштIехьдаьннад бедали электроэнергии кхоярах. Цу хана чухь кхоьый иттащ эзараш тонн газови бедал, дукха бензол, Iи. Планал совгIа Iи, хий, электроэнерги кхоярах 80 эзар сом ахчан совгIат деннад комбината болхлошта.

Шоай яр санна йолча предприятешца технически информаци дIа-юха тел тха химкомбината экономически анализа общественни бюрос. Ала деза грозненски химикаша арахецаш йола продукци вай мехка эггара дарегIа яр йолга. Хьалха санна вай мехка эггара кIезигагIа хIама дIадодаш я грозненски фенол а. Уж гIулакхаш иштта дика лел производства торонех бизза пайда эцара ерригача коллективо чIоагIа къахьегандаь. Тха комбинате къаьстта чIоагIа йоакхо ю бедал хьурмат а деш дIаахийтара.

Нагахьа санна ца йоагIаш дукха бедал а кхыдараш а дIададхийта моттиг хуле из доп цу сахьате лаьрхIача комиссе дувц, цига даьнна гIалат дIадаккхара де дезараш белгалду. Пятилетка хьалхарча ах шера баьча балхо хьахьокх Грозненски химкомбинате синтетически спирт доаккхача рузкъа кIезига доаделга.

ХIара предприяте балха къаьстта лоархIам болаш да къахьегама овсарле лакхъелга. Соахка тха комбинате уфимски заводерчул лохагIа яр къахьегама овсарле. ХIаьта укх шера хьалхарча ялх бетта из пхи процент лакхагIа я. Иштта толам баккха вIаштIехьдаьннад производственни процесашта интенсификаци яра чотах, балха ханах леpттIа пайда эцарах къахьегама дисциплина чIоагIъяр бахьан долаш. Цудухьа хьалхарча ах шера уфимски заводерчул шозза кIезигагIа балха ха йоаьй оаха.

ХIанз Грозненски химически комбината коллектив Октябра 49 шу дузача ден сийна къахьегама вахте а этта дезача цIейна дикача совгIаташца накъа яха кийчлуш я. 25 сентябре ерригача комбината кхоачашъяьй кхоалагIча квартала йола паччахьалкхеи план.

В. СКРЕБНЕВ.

Геттара дукха балхаш ду укх шера «Красный молот» завода чуйоагIача коммунальни боахама отдела нов. Л. В. Смирнова керте латтача гIишлошъерий коллективо. Участке болх беш 53 саг ва. Укх шера дика болх бар, балха юкъе кердадараш доаладар. къахьегама дисциплинеи кхерамзлеи лораяр, техника нийса лелаяр бахьан долаш участка хьожаьлй завода карара-кара гела ЦIе байракх, ши грамога, хIаьта дикагIа болча болхлошта лаьрхIа 100 сом ахчан преми а.

Ер шу дIадолалуш уж болабеннабар 40-квартирни цIа хьалде. хIаьта из хIанзлехьа кIезиг - дукха балхаш де мара ца дезаш, йистедаьннад, из эксплуатаце дIадала лаьрхIа октябрь бутт чакхбоаллаш. Цунца цхьана дотта доладаьд керда цIенош.

Укхаза болх бераш дукхагIча даькъе кагирхой ба. Царех дукхагIбараш сайрийнарча школашка, институташка, техникумашка дешаш ба. Мехкдаьтта института 3-ча курсе дешаш я А. Григорян, мехкдаьтта техникума студент ва Н. Коршаков. Дешеи болх беи хала дале а шиннахьа а дика толамаш доах цар. Къаьстта дика болх бу каменщикаша В. Деева, А. Стрипица, плотникаша А. Тришина, А.-Д. Ибрагимова, кхыбараша а.

Сурта тIа: участка дикагIа бола каменщикаш (аьрдехьара аьттехьа) В. Красникова, В. Деев, А. Стрипица кердача цIенна пенаш хьалдотташ боахк.

И. Пиева сурт.

ПАРТЕ ДОШ ДIАДОАРЖАДЕРАШ

СССР ЖУРНАЛИСТИЙ ШОЛЛАГIЧА СЪЕЗДЕ

28 сентябре нов. Горюнова «СССР-а журналистий Союза правлене балхах а КПСС XXIII-ча съезда решенешка хьежа советски журналисташта хьалхашка латтача декхарех а» съезде доклад яьчул тIехьагIа прении йолаелар.

Прешешка къамаьлаш мел даьраша белгалдаьхар, съездага КПСС ЦК дайта моаршал советски журналисташа де дезарий программа хилар, шоай теркои йоакхои ярах партена цар чIоаггIа баркал оалаш хилар.

Октябра 50 шу дизари В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизари — вай парте цу лоархIамерча темаех дийцар Ю. И. Баланенкос (Москва), К. Ш. Шарипова (Казахстан); кхыча ораторашa. Московски журналисташа, масала, Советски Iаьдала юбилейна араяккха кийчъю «Репортаж эпохи» яха йоккха изданиц. Цу книжкана юкъе гIоргда журналистийи писателийи — Зимнена штурм-яргара космоса штурм ярга кхаччалца дола доккхий хIамаш карагIдийннача тешаш а дакъа лоацаш а хиннарий — дикагIа дола балхаш.

Дукхача делегаташа съезда трибуна тIара дийцар журналистски кадраш кийчъярах. Массехк предложени елар. Я. Е. Пашкос (Украина), М. С. Куртынина (Ленинград). Белгала аьлча, журналистика теоре дешаш кийчдеш йола Iилман центр вIашагIйолланза ярг ца хиларах латт дош.

Шоаш къамаьлаш деча хана областной газетий журналистий творчески гIулакхашта, районни кепайоазонна эшарашта уйла тIаяхийтар В. Н. Голубева (Московски область), Т. С. Золотова (Краснодарски край). Латве журналистий гIулакхех дийцар И. Я. Иверта.

Нагахьа санна хIанз ташкентций къонахчалах дерригача дунено дувце цунах дакъа доалл тха пресса а, аьлар З. Н. Есенбаева (Узбекистан). Ташкента бирсача деношка кхы цIаьхьа хьагучадаьлар вай халкъий доттагIала низаши чIоагIали. ХIаьта цу хьакъехьа чIоаггIа, йиза оаз ийташ дувц Узбекистана кепайоазон болхлошa.

ДIаьхдаь тIоараш а детташ тIаац съезда делегаташа къовсам лоаттабеш йолча Къулбехьеи Вьетнама журналисташа вайга Хюинь Ван Ла. ЧIоаггIа уйла тIаяхийта ладувгIацун къамаьлага. Цо дувц американски империалисташа леладеча къизача гIулакхех, залага сурташ хьахьокх цо.

Къулбехьеи Вьетнама халкъ, йоах цо дIахо, тешаме котдаргда. Тхоай къовсаме вежарашха долча социалистически мехкий халкъаша а дерригача прогрессивни аламаша а тхоаш массаза а хьаллоацаш хилар хоалу тхона.

Кхы а боккхагIча низаца тIоараш тох — съезда делегаташа къулбехьеи вьетнамски патриоташта лаьрхIа цIе вымпел а хIаьта иштта шахтерей журналистеи къахьегама кечада маIан долаш йолча жIовнеи массе хана хургболча перони суртехьара сувенир а Хюинь Ван Лига дIалуча хаца да из.

Трибуна тIа ва журналистий дунен халкъашта юкъерча организаце вице-президент Мамаду Гологo (Мали). Цо гоамалца харцахьа лоархI Вьетнамера американски агресси. Еррига антиимпериалистически фронт барт-цхьоагIо йолаш, кхотаенна, шоайла хьаллоацаш хиларах тийша да агрессорашца лоаттабеча къовсама толам балга, аьлар оратора.

Европа социалистически мехкий журналистски организацешкара съезда делегаташка моаршал делар Георгий Бокова (Болгари). Болгаре Хал-

(Йистедоалар 2-ча оагIо тIа).

МЕХКДАЬТТА КIЕДЖ ТЕХАЙ

ЦIейна хьалхарча социалистически яхье цхьаькха толам баьккхаб «Малгобекнефть» НПУ № 2 йолча кIоарга бурув деттача контора бурувдеттараша. В. Серебряков, А. Чертоев керте латтача бригадаша Ахловски майда тIа бурув тохаш хиннача № 813 йолча скважина чура мехкдаьтта кIеж техай. Iалаьмате халача хьалашка баьккхаб из толам. Лоабата маркхал майкопски тIоанашка чубарца къовсам лоаттабе бийзар.

Цу скважинаца эггара хьалха йиза хьайийлай лакхара мелови тIоанаш.

Дика къахьийгар скважина бурув тохаш бригада ерригача сменаша. 3100 метр я скважина кIоаргал.

А. ГАДАБОРШЕВ.

ХАНАЛ ХЬАЛХА

Октябра сийленца накъа бахара яьржача яхье дика къахьегама толам баьккхаб Карабулакски бурув деттача контора коллективо. Планал хьалха, тиъаь ийслагIча сентябре кхоачашъяьй цу коллективо ийс бетта задани. Укх шера планал совгIа 32500 метрал совгIа бурув техад мехкдаьттахоша.

Бурув деттараша хьинаре къахьегарах, кердача техникахи дикагIйолча технологехи лерттIа пайда эцарах хьахинна толам ба из. ТоъаргдаIамига диаметр йолча осташца бурув тохара шера план кхозза тIехкхоачашъяьй аьлча.

Кхы а дикагIа ба Широкоступ Владимир керте латтача цу контерерча бригада толам: цар кхоачашъяьй шера план.

А. БАКАЛЮК.

СССР ЖУРНАЛИСТИЙ СЪЕЗДА БОЛХ ЧАКХБАЬННАБ

МОСКВА, 30 сентябрь. Кремлевски театре хиннача СССР журналистий шоллагIча Ерригсоюзни съездо ший болх чакхбаьккхар.

Делегаташа тIайийцар «СССР журналистий Союза правлене балхахи КПСС XXIII-ча съезда решенешка хьежжа долча советски журналистий декхарехи» яхача отчетах йола резолюци, хIаьта иштта Союза уставах дола хувцамаши тIатухараши.

ЧIоагIа тIоараш тохаш тIайийцар СССР журналистий шоллагIча Ерригсоюзни съездо Вьетнамерча американски агрессе хьакъехьа яь заявлени.

Съездо массава чIоагIа раьза волаш моаршал дахьийтар Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитетага.

(ТАСС).

СИХАГIА ЧУЭЦА ХЬАЖКIАШ, СВЕКЛА, КОМСАШ, ХАННАХЬА ДIАДЕ ЯЛАТ!

ГУЙРАНАРА БАЛХАШ СИХДАЬД

Хьувкъам кхебара лоархIаме йола севооборота система теркал а ца еш 130 гектара тIа гурахьа дув ялат дIадийнадар соахка Советски района Кирова цIерахча колхозе. Цудухьа массехк шера вIаштта во хьувкъам хилар. Планах хIара гектара тIара 16 центнер яккха езача 13,4 центнер мара яккханзар. Иштта лоха да юкъера лаьрхIача еррига чрайона хьокхамаш а.

Ялат кхеделга эргалаьккха тоаде лаьрхIар колхоахошеи специалисташеи. КПСС ЦК майски Пленума решенеш кхоачаш а еш лаьттан культуреи цунна цхьана хIара гектара лоархIами лакхбелгах дийцар.

ХIанзалца ялаташ кхелеш лелаяь агротехника мегаргйоацилга кхеталир колхоза специалисташеи кхаш леладерашеи. Шадувш дола фу дика хуле а лаьтта ше хьаьна дале а цун культура йоаггIача тайпара ца лелайича лакха хьувкъам баккха йиш яц.

Укх шера кхыча тайпара да гIулакх. Силосаи ялатийнеи лаьрхIа хьажкIа, гилуаргаш дIадийна хиннача дувргда укх шера гурахьа дув ялаташ. Оахам дале хьалха лаьттана кхоачамхилал минеральни удобренеш тайсай, культиваци яьй, макхаш тохкалеш лаьттана обработка яьй. Дукха къахьийгад колхозхоша хьатIадоагIача юбилейни шера чIоагIа хьувкъам кхебара.

Гурахьа дув ялаташ дIадув лаьтта укх шера 30 гектар шердаьд. Дерригa аха дезача 160 гектарах хIанале 130 гектар аьха фу дIаде мара ца дезаш кийча да. Из хьажкIаш чуийца мукъадаьнна лаьтта да. Агротехнико дIа малеххара 25 — 27 сантиметр кIоарга оахам деш сменни нормаш тIехкхоачашъеш хьатIадоагIача Октябра цIей сийна шерра социалистически яхь, а йоаржаяь, шоашкара хьокхам гойташ къахьегаш ба колхоза трактористаш Тепсаев Iаблул-Хьамид, Мурадов Зали. Лоамаи хьалашка сменни нормах 3,8 гектар аха езача 4,5 — 5 гектар оах царех хIаране. Цунца цхьана вябь а оах.

Дика тоальча лаьтта араяьннай фу дIадув агрегаташ. Вай зона хьалашка де дезача 6—8 сантиметр кIоарга дIалолл дика кийчдаь «Безостая-1» яхача кIии фу. Ханнахьа йоакхо яь кийчйир ялат дIадувргдола техника. Кхо сеялка йола агрегат лоамаи хьалашка лелае хала дале а йоккха опыт йолча механизатора Мурадов Зале говза лелаю из. Шоай декхар дика кхоачашду сеяльщикаша Г. Бачаева, Х. Янарсаева.

Сийлахь - боккхача Октябра цIей дезду ди хьатIакхоачаш кхашкара дерригa гуйрийнара балхаш чакхлаха лерхI оаха йоах колхоза кхаш леладерашеи механизаторашеи.

Кхаш леладерел тIехьабисаш колхоза юкъара хьайбаш леладераш а. Механизатораша овсаре къахьегарах доакъара база чIоагIъе торо хилар. Ахкан замалахь лоамаи йIаьхийча даьгIенашка даьжа тоаденнача хьайбай продукци лохлургйоацаш, из кийчъяри паччахьалкхенга йохкари толамца чакхдаккхара шоай дерригa низаш а уйла а тIаяхийта Iана кийчо еш ба артела колхозхой.

Колхоза хьайбаш дика Iангара лахара 1930 тонн гIожеи 3500 тонн мошеи доакъар Iалашде дезаш бар хьайбаш леладераш. Йол кийчъяра план хIанале тIехкхоачашъяьй. Ши эзар совгIа тонн дика йол хьайбаша Iа доаккхаргдолча хьатIа а эза аргIаш даь дIаоттаьй. Фермашта юхxе дIаеллай ши эзар гаргга тонн силос.

М. МАГОМЕДОВ.

ХЬУВКЪАМ ХУРГБА

Кердача пятилетка хьалхарча шера чIоагIа хьувкъам кхебара гурахьа ювча культурашта йола дика предшественникаш хиннача дIадийра соахка гурахьа дув ялаташ Грозненски района «Советская Россия» яхача колхозе.

Лаьттана культура лакхагIа мехул гектара лоархIам лакхлулга ховш ма дий. Агротехнико дIа малеххара оахам дале лоархIамера минеральни удобренеш тайсар. Ханнахьа оасарна къовсам лоаттабеш культиваци йир, лаьттанцара тIоадал соцаеш макха баьккхар. Цудухьа ка маьрша беркат делар хьаьнача лаьтто. Хий декхача лаьтта хIара гектара тIара 28—30 центнер, хий ца декхача — 24 центнер ялат даьккхар.

ХьатIадоагIача юбилейни шера кхы а лакхагIа хьувкъам кхебе лаьрхIад колхозхоша. Укх шера 150 гектар гурахьа юв культураш дIае езаш ба колхоза кхаш леладераши механизатораши. Цох 1300 гектара тIа кIадIалуврга, юхелисача лаьттан тIа мукх дIабе лерхI.

Дикача агротехнически хьалашка оахам даь бовлара шерра социалистически яхь а йоаржаяь къахьегача механизатораша хIанале 1010 гектар аьха, обработка яь кийчъяьй.

Итт агрегат лел колхоза кхашка цахаддаш оахам деш. Лакха къахьегама овсарле а йолаш лакхарча темпаех лелаю шоай агрегаташ трактористаша Пучигов Вахас, Чапкоев Беха, Эдиев Джалила. Сменни нормах пхи гектар аха езача, агротехника бокъонаш телха ца еш, юкъе йовкъаш ца юташ дийнахьа ворхI—бархI гектар оах цар хIаране.

—Цхьа гектар бIаьсти аха ютаргьяц оаха, — йоах колхоза механизатораша. Укх шера 1400 гектар зяба аха езаш ба уж. ХIанзле 600 гектар аьхай. Сийлахь-боккхача Октябра 49 шу дуза ди хьатIакхоачаш ерригa зяьб аха социалистически декхараш тIаийцад механизатораша.

Аьха даьнна, дика обработка яьча лаьтта ялат дIаде болабеннаб артеле.

Пятилетка шоллагIча шера лакхарча хьувкъама лаьрхIа, молхаш теха, дIадувча боарамга кхоачадаь дика фу дIадолла эггара хьалха агрегат араяьккхай Абубакаров Лемас. Дика лел кхо селлка тIехьайийза Лемий агрегат. Сменни нормах 15—20 гектар дIае езача 30 гектар дIаюв цо.

ХIанзле кхо бIаь гектара тIа дIадийнад гурахьа дувча кIина фу.

Сийлахь-боккхача Октябра цIей хьатIакхоачаш кхашкара дерригa гуйрийнара балхаш чакхдаха лерхI колхозхоша.

А. ТУГАНОВ.

КОМСАШ—ДУКХАГIА

Ачхой-Мартана района «Новосельский» яхача боахаме цхьатарра тай техача санна нийсача мутIарех ягIа плантацешкара комсий гаьнаш. ХIара шера чIоагIа хьувкъам чуэц укхаза.

Хьийкъа комсаш чуэца цхьатарра арабаьннаб хIанз совхоза болхлой.

ХIанз ха дика латтача хана, цхьаккха сахьат ца доадеш, комсаш чуэцара шерра социалистически яхь йоаржаяь хьинаре къахьег совхоза цхьоалагIча отделене кхоалагIча бригада комсаш чуэцараша. Хьувкъам чуэца болабеннача хьалхарча деношка хьахиннараша дог гIоздоакх. ХIара гектара тIара планах 34 центнер комсаш яха езаш бар комсаш кхераш. Планах лаьрхIачул кхозза дукхагIа хьувкъам кхебаьб укхаза.

Из боккха толам ба.

Къонача, цхьабакъда ший болх дика бовзача Бельченко Владимира кулгалдеча кхоалагIча бригада 45 гектар лаьтта чукхийттача улл. Поачаш хилча хий соц цу тIа. Бакъда, комсашта тIоадал дукха езе а, из тIехъяьнна дукха хилча цо хьувкъама зулам де а тарлу.

Бельченко бригадас гIулакх деча участка хIара гектара тIара 80—85 центнер комсаш йоал. Из а планах лаьрхIачул шозза дукхагIа хул.

Толам ши-шегIа хьахиннабац. Дукха къахьийгар комсаш кхераша. Техникум а яьккха плантацешка венача Бельченко Владимира дика бова ший болх, овсарле лакха хургйолаш вIаштIехь а боакхх.

— Доккхала аьннарг хилар кхер со хьалхxе аьлча, хIаьта юххерча кIотарга тIара комсаш чуийца даьлча ховргда-кх мишта хьийкъай тха комсаш укх шера,— йоах цо, бакъда тхоай балхах лаьца-м дувцаргда аз.

Нагахьа санна комсаш кхееча деча балхий комплексах ца деш цхьа хIама юкъах дусе хьувкъам лоха хила тарлу. Кхетамца из культура кхейойя, дукха балхаш де дезе а боахама пайдане да из.

Дукха къахьег къонача специалиста ший бригадерча членашта комсаш кхеяра говзал Iомаеш.

Плантацешка ца говш каст-каста чхьагIар доаккхача пункте дIаух доккхийча комсий гайдолгех етта машинаш. Мугданова Киса, Ковриукаева Амнат, Тепсаева Тумиша, Тибалова Хамила, звеньевой Галипов Махьмуд санна болча хьинар долча наха кхебаь хьувкъам ба из.

Къахьегама материальни безам тIабохийташ дика вIаштIехьбаьккхаб укхазара болх. Йоккха йоацаш оттаьча нормаша торо хулийт къахьегамхошка дикка алапи даккха. Нагахьа санна комсаш пайданера культура йолгах укх шера цар тешам болле, хьатIадоагIача шера из дикагIа кхее хьожаргба комсаш кхеераш,—йоах, балха овсарле лакхъяра къахьегама материальни безам тIабохийталга лоархIамера фактор лерхIача бригадира.

Укх шера планах паччахьалкхенна 144 тонн комсаш дIаяла езаш ба уж. Цхьабакъда, шозза дукхагIа дIаяла лерхI цар.

ХьатIадоагIача Сийлахь-боккхача Октябра цIейна дола тха къахьегама совгIат хургда из, йоах бригада коллективо.

М. ХАМИДОВ.

ПАРТИЙНИ ДЕШАР ДIАДОЛАЛУШ

Укх деношка дIадолалу партийни дешара сетера керда шу. Бокъонца цунна кийчо а яь накъаяьхкар Гудермеса района партийни организацеш.

«Дружба» яхача совхоза парторганизацерча коммунистий дешара формаш хоржа̌ча хана йиза кхоачашйир мукъах битара принцип. 50 совгIа саг ва укхаза юххьанцарча политически школашка дешаш. Кхоъ я уж укхаза. Юххьанцара политшколаш болх беш я йиълагIча (Белоречье яха юрт), шоллагIча (Исти-Су яха юрт), цхьоалагIча (город Гудермес) отделенешка. Царна кулгалделга тIадиллад опыт йолча пропагандисташта нов. Гебертуевна, Исмаиловна, Таусиевна. Уж берригаш а лакхера образовани йолаш ба, укх массехк шера вIаштта шоашта тIадехкаш латта из сийлахьа пропагандиста гIулакх кхоачашдеш хьабоагIа уж.

«Дружба» яхача совхоза центральни усадьбе болх беш хургья марксизма-ленинизма лардий школа, цун пропагандисталла чIоагIбаьб совхоза керттера зоотехник нов. Сериков и керттера ветеринарни лор нов. Реваи. Цу школе деша вагIача 17 сага спискана юкъе бIаргаго йиш я коммунисташ: механик нов. Лукьянов, отделене управляющи нов. Барамыкин, совхоза рабочкома председатель нов. Асхадов, гаража заведующи Горинов, парте боацараш: инженер-гидротехник нов. Коростылев, механически мастерской заведующи нов. Ильин, кхыбараш.

Цул совгIа, кхалнаха политграмота хьеха ши кружок а вIашагIъеллай совхоза парторганизаце. Цига дешаш хургба дояркаш, свекла леласраш, свинаркаш, кхыбола болхлой-кхалнах. ЦхьоалагIчеи (город Гудермес) шоллагIчеи (Исти-су) отделенешка болх беш хургья уж кружокаш. Цига хьехилга тIадиллад хьехархошта нн. Черновайна, Кулаковайна, Мошаева.

«Октябра 40 шу» яхача колхоза партийни организацена юкъе вIашагIъеллай кхоъ юххьанцара политшкола. Наха деша ухаш аттагIа хилийтар духьа кхаь а юрта хургйолаш я школай занятеш.

Эгтара дукхагIа нах юкъебоагIаш политшкола я Энгель-Юрта вIашагIъеллар. Цига деша аха лайнад 30 колхозхочоа.

Азамат-Юртарча юххьанцарча политшколе деша ухаргва 17 саг. Къьдий-Юртара политшкола 9 сагах латташ я: коммунисташ — бригадир Рашидов, колхозхо Алхатова, электромеханик Нестеренко, кхыбараш.

Цу политшколай пропагандисташ хержа дукха ха я. Уж ба нн. Абдулаев, Радченко, Минкаилов.

Гудермеса мехкдаьтта промысловн управлене, дIаихача шерашка а санна, болх беш хургья юххьанцарз политшколеи марксизма-ленинизма лардий школеи.

Юххьанцара политшкола пропагандист нов. Висханов Грозне политически дешара Щено вIашагIъехка̌ча пропагандистий республикански курсашка а хинна цIавенав.

— Сай теоретически знанеш совъяьхар аз, — йоах нов. Висханова, — пропагандистий цу курсашка. Дуккха хIамаш Iомадир занятеш яра методиках льаца а. Цо доккха новкъостал дергда сона пропагандиста болх беча хана.

Юххьанцарча школе шоллагIча шера а дешаргда коммунисташа — мехкдаьтта доаккхача оператора нов. Матиева, слесара нов. А. Калашникова, шофераша нн. Масаева, Амалаева, Леонова, кхычар.

30 гаргга саг ва иштта шоллагIча шера болх дIаболабеча марксизма-ленинизма лардий школе а.

Марксизма-ленинизма лардий школа пропагандисталла чIоагIбаьб лакхера образовани йолаш бола нн. Суслин, Буряков, Оськин.

Кхыча парторганизацешка санна, укхаза а белгалдаьд занятеш ергйола цIенош, гойтара пособеш вIашагIтехай.

Н. АСТАХОВ.

ФУ ДУВЦАР КОММУНИСТАША

Отчетно-хоржамий партийни собрани хургхиларах хьалххагIе а хоам бир Урус-Мартана района Мичурина цIерахча совхоза 2-ча отделене партийни организаце берригача коммунистанка. Цо йиш хилийтар партийни организаце секретара нов. Р. Цуцаева льча отчетни докладах йиз̌а препешка шоаш дергдолча къамаьлий массе оагIорахьара уйлае а цар план нийса оттае а.

Партийни организаце ший дерригa низаш тIадерзадаьд совхозни производства къахьегамхошта юкъе беча организаторски кхетамеи балха боарам лакхбараи ялат, дулх, шура, бацазаараш, юрта боахама кхыйола продукташ яхареи кийчъяреи декхараш кхоачашде уж оарцагIбахараи, боахама экономика айяра а совхоза болхлойи гIулакхерча наьхеи материальни хьал-торо айяра а. Цо хьега къа бахьан долаш дикка тоалу боахама гIуланхаш.

Отделене юрта боахама болхлойи гIулапхерча наьхеи коллективо хьал а кхедаь. хIара гектара тIара 21 центнер а йоаккхаш чуийцад ка бола ялат. Из бахьан долаш ерригача совхозага йиш хилар паччахьалкхенга планал совгIа 880 тонн ялат дохка. Шекара свеклай дика хьувкъам кхебаьб отделене кхашка, дIаихача шерашкарчул дуккха а дикагIа балхаш вIаштIехьдаьха чуэцаши дIалуши латт из. Масала, Султанова Збила керте латтача звенос хIанз укх сахьата чуэцаш бола хьувкъам хIара гектара тIара 360 центнерал лохагIа бац. ХIьта Тайсумова Базара, Исраилова Лейла, кхыбараш санна болча опыт яраша 360 центнерагара 500 центнерага кхаччалца гулду мерза овлаш хIара гектара тIара.

Обществении хьайбай продуктивность тIа-тIа дуккагIа лаккъелга вIаштIехьа а доахаш. отделене хьайбаш леладераша укх шера бархI бетта Iаьсашта тIаккхетача дулха цхьан центнерага бола мах планах даьрхIачунга дIаккхоачабаь ца Iеш, укх тIеххьарча массехк шера эггара хьалха 12 сом лох а баьб.

Пхе шера плана декхараш кхоачашдар духьа социалистически яхь лелаена юкъе кIезига хьалкхийнабац производстве хьалха латтараш. Царех ва тракторист Дилаев Шамсудин, комбайнер Бакаев Рахман, звеньевая Султанова Забила, скотник Умаров Кузи, дукха кхыбараш.

Отчетни доклад гулбешнараша тIаэцаш хилар юххьанцарча партийни организаце балха тIара тоъал доккхий кхоачамбоацараш гучадаьха йола критикеи самокритикеи цу тIа нийса оттаь хиларах а.

Отчет луча юкъагIа партийни организаце дика хIамаш кIезига даьдеце а, доклад къоастаеча хана дувца хIамаш кхы а хилар коммунистий. КПСС члена З. М. Батаева дийцар совхоза партийни, профсоюзни организацеша, боахама кулгалхоша совхоза болхлоштеи гIулакхерча нахаи юкъе беча культурно-массови балха йоагIаш йола уйла еш ца хиларах, Комсомольски юртара клуби библиотекеи воча хьала хиларах, балхара баьшачуа тIехьагIа салаIа а санъерда а кагирхошта моттиг ца хиларах, хIаьта уж культура кхувргчаш хьалдара уйла еш цхьаккха а ца хиларах, Коммуниста нов. С. С. Хасбулатова ше къамаьл деш белгалдаьккхар партийни организаце школай болх хIанз а кIезига теркалбеш хилар, дешара-кхетама процесс, бераш дешара юкъеозар, всеобуча план кхоачашъяр санна дола лоархIамера дешаш кIоаргга тохкаш ца хилар. Парте членаша нн. Бараевеи Султановеи дийцар партийни организаци дика хьажац льтта леладара культура дешага, массанахьа а севообороташ кхоачашъярга, хьажкIий районированни сорташ юкъе доаладара дешашка, яхаш, цудухьа хьажкIий хьувкъам дIаихача шерашкарчул а укх шера лохагIа хинна хиларах.

ЙоагIаш йола критика кIезига янзар организационно-партийни партийно-политически балха кхыча дешаех, къаьстта а обществана пайдана хьинаре къа ца хьегаш тоъал дукха лелача кагирхошца беча балхах льна. Коммуниста дийцар нов. В. Х. Адсаламов секретарь волча совхоза парткомагахьара партийни организацена кулгалдара юкъерча кхоачамбоацарех а. Иштта критика а еш хержар партбюро керда состав. Коммуниста шоай секретаралла юха а нов. Цуцаев Ризван хержар.

А. ПАЛЬЧАК,
КПСС Урус-Мартана райкома орготдела заведующи.

ЕРЕВАН. Бутт совгIа ха я итальянски архитекторий группа республике йола. Эрмалой зодчества историех болх язбе а из хьалхагIа итальянски меттала а цул тIехьагIа европейски кхыча меттала а арабаккха безам болаш ба уж. Армене архитектура историех йолча курсе деша багIача римски университета студенташта новкъостал дергда книжко.

Итальянски хьаьший шоай тайпарча архитектурни памятникашка хьежар, эрмалой коллегашца, Iилмахошца, проектировщикашца, культура деятелашца къамаьлаш даьд.

Сурта тIа: итальянски архитектораш (аьрдехьара аьттIехьа) Томазо Бреччa, Пауло Кунео, Маурицио Гунди Эчмиадзина юххера эрмалой къаьнарча зодчества храм Эвартноц хаьрца гувнаш тохкаш ба.

ТАСС фотохроника.

ЛАКХДЕ ХЬИНАР

Наьсарен мельзаводе укх деношка хилар отчетно-хоржама собрани. Из чакхъяьлар лакхача идейни боараме, коммуниста итог йир завода партийни организаце баьча балха, белгалдаьхар карагIдаьнна толамаш, шоай балха нийслуш хинна кхоачамбоацараш, уж дIадахара наькъаш.

Мельзавод — республика маькха продуктай управлене предприятешта юкъе хьалха латтачарех цаI я. Из массехказза республика сийлен Доска тIа яьхай, иштта премеш а производстве хьалха латтачарна совгIаташ а тийннад.

Мельзавода партийни организаце цхьабола болх чакхбаьккхаб производственни толамаш дахара коллектив оарцагIйоаккхаш, завода къахьегамхой коммунистически уйланца хьалкхебеш. Завода хIара коммунисто хьинаре дакъа лоац предприяте производственни а общественни а вахаре, шоашта уллув къахьегачарна хьокхам тел, къовсам лоаттабу шоай коллектива сий лакхдара, цун толамаш дукхагIа хилийтара. Партийни организаце коммунисташ нийсса дIа-хьа оттабаьб производства лоархIамерча участкашка. 24 коммунистех производства сфере къахьегаш ба эггара хьинар долаш бараш: цеха мастер Шибинский, керттера мастер Альдиев, токарь Аушев, элеватора заведующи Амхадов, иштта кхыбараш а. Цар массане шоашта тIадехка декхараш леррттIа кхоачашду, шоашкара хьокхам гойт. Завода партбюрос хIара бетта ший болх дIахьора планаца нийсбеш, хан-ханнахьа чакхйоахар коммунистий собранеш, бюро заседанеш, цига дувцар политико-кхетама а производственни а хьакъехьара дешаш. Цул совгIа партсобраней а бюро заседаней а повесткаш тIа увттадора профсоюзни а комсомольски а организацей балхах льаца дешаш. ТIаийяьй завода отделий а цехий а вахарах льаца решенеш, уж кхоачашъяра тIахьожам лоаттабаьб.

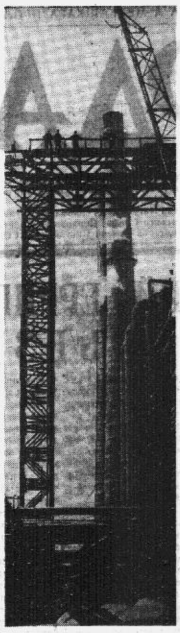
Мельзавода коллективо укх шера шийна тIаийцад доккхий декхараш, хIаьта уж цо толамца кхоачашделга хьагойт производственни хьокхамаша. Керттера продукци — сортови хьор — арахецара ах шера план 104 процент кхоачашъяьй. Иштта толамца кхоачашъе тарденнад август бетта план а. Хила дезача боарам тIа за коммунистий а парте боацарий а политически дешара деш дола кулгал. Пропагандист ва завода директор нов. Боров. Из ва районе цIи хеза пропагандист. Политически дешара системера шу толамца чакхдаьлар, занятеш дIахьора коллектива вахарца айхха ювзаш.

Дика болх беш хиннай Амхадов керте латта завода халкъа тIахьожама комитет. Наха сий деш я новкъостий суд а. Партийни организаце лерттIа кулгал лоаттадаьд лекционни пропаганда а ДОСААФ кружока балха а. Ала дезаш да, партийни организаце даьхача толамашца цхьана кхоачамбоацараш а нийслуга. Массаболча коммуниста партийни порученеш телацар, хан-ханнахьа партбюро хьажацар ше телаш йола партийни порученеш мишта кхоачашъю. Партийни организаце дукха терко яц ший мугIараш дегIадахкийтара. Заводе кIезига бац шоай декхараш толамца кхоачашдеш бола производственникаш. Царех шерде дезар партийни организаце мугIараш. Дукха терко яц партийни организаце общественни организацешта а. Укх тIеххьарча хана геттара кIезига хиннай профсоюзни собранеш, дийцадац болхлошта юкъе социалистически яхь йоаржаяра дешаш.

Завода комсомольски организаце юкъе ва 9 ВЛКСМ член. Заводе дукхагIбараш кагирхой боллаше, комсомольски организаце цхьа саг хьаийцавац ший мугIарашка. Партийни организаце партийни кулгал лоаттадаьдац комсомольцашта.

Отчетно-хоржама собране хоадам боллаш соцам тIаийцар гучадаьнна гIалаташ дIадахара, болх дIахо тоабара, собране хержар керда партбюро.

У. АБАДИЕВ.

Оренбургски область. Орско-Халиловски металлургически комбинате хьалъеш латта коксови батарея кастта болх бе йолалургья. Пишлощъераш-монтажникаш балхаш даь бала боахк пятилетка лоархIамегIа йолча объекте.

Пятилетка шерашка комбинате хьалъергйолаш я доменни пишки, ши прокатни стани, болат лоаладара электроцехи, гIон цехаши.

Сурта тIа: Орско-Халиловски металлургически комбинате хьалъеш латта керда коксови батарея.

Б. Клипиницера сурт.

ТАСС фотохроника.

ХЬАЛХА ЛАТТА ОПЫТ— БАЛХА ЮКЪЕ

ХIанз город Грозне а республике а дуккха объекташ хьалъю вIашагIйоалла аьшкабетон юкъеухийташ. ВIашагIйоахкача аьшкабетонни конструкцеех мехкеи доазол дехьеи пайда эцара опыто хьахьокх, царна эксплуатаци еча хана уж вIашагIъювзаш йола аьшка пластинкаш, гIовраш, кхыяраш мукх а юаш чIоагIа юалуш хилар.

Уж аьшкаш мукх юаргйоаца гIулакх деш да аьшкабетонни изделейи конструкцейи Шалински заводе йоахкхийча панелех цIеноц хьалдарга ухийта изделеш кийчъечен Грознерча № 1 йолча микрорайоне йоккхийча панелех дола цIеноц вIашагIдохкачен хана. Кхыча объекташка изделеш мукх юаргйоаца гIулакх е вIалла деш дац, е пайдана ца хилар практике гучаяьннача способаца ду.

ВIашагIйоахка аьшкабетонни конструкцеш хьаяра даькъе керттерча декхарех цаI да арматура кийчъяра индустриализаци яр, цун дикал лакхъяр а цунга дIабода мах лохбар а. Из декхар кхоачашдара йоккха перспектива йолаш гIулакх да контактни сварка шерагIа юкъекхахьар. Къахьегама овсарле лоха йолаши кхом ца беши йола кулг-кара ю электродуговой сварка хувцар духьа г. Свердловскерча гIишлошъяра Iилма-тохкама Институте экспериментальни тохкамаш даьд арматурни гIовраш листах йола элементаш тIа а летаеш вIашагIхувттача ,контактни точечни сваркана. Цу тайпарча соединенешка сварка еш дола доакъош шоайла эргаш хул тIерча куцага диллача а иштта боарамашка диллача а, хIаьта цо Iоткъам бу точечни сварка экономически режимашта.

ВIаши чоалдувлача арматура гIовраштa еш йола контактни точечни сварка санна йоацаш, проката шаьра элементаш тIа а летаеш арматурни гIовраштa еш йола точечни сварка электродашца дуккха чIоагIагIа тоIадеши йовхал дукхагIа тIайохийташи ю. Цу хана листовой болат вIашагIхотташ санна, чIоагIеи меттахьа яргйоацаши хул хетта моттигаш, нагахьа санна тIайохийтача йовхала дукхалга хьежжа ядро лоала а еш сварка йойя.

Сварка нийса яь хилча металл вIашагIхетта моттигаш айпаш доахкаш хилац, хIана аьлча лоаладеча хана аьшк паргIатта вIашка а теIадеш хьаарадайт хотталуча моттига юкъера.

Шаьрача проката элементаш йолча арматурни гIовраштa еш йола точечни сварка элементий тIехе хьалхагIе цIенъяь, е цIен ца еш ю.

Юкъеухийташ дола доакъош кийчдеча хана точечни сварка юкъейоалаяра эффективность вIашагIхотташ йолча элементий тIагIоллара тIехе хьалххагIе а цIенъелга дIадаккхарах латт.

Юкъеухийтача доакъошта точечни сварка еш хилча къахьегам аттача боал, сварка ярга бода мах лохлу, электроэнерги кхою, лоалалуш йола болата электродаш дIаяхийта ца езаш хул.

Производства технически боарам лакхбара, толашагIеи пайданагIеи йола конструкцеш арахецара тIадерзадаь да вIашагIйоаллача аьшкабетона промышленность дегIайоалаелга. Дика бовзаш ба юкъера лаьрхIача 30 процент болат кходе, бетон кIезигагIа ахийта, изделеш яйтагIа хилийта йиш хулийташ йола преднапряженни аьшкабетонни конструкцеш юкъейоалаяларах боала пайда. Цхьабакъда, халахете а, преднапряженни конструкцеш арахецилга тIехьадусаш да. ТIехчIоагIача аьшкасаьргахи болата хьоасехи пайда эцаш хилча болх аттача боаккх, гIовраш тедеи сварка еи ца езаш хулийт, вIашагIхоттачеи тедачеи хана дIакъеста болат кIезигду.

Болата хьоасеи тIехчIоагIа аьшкасаьрги юкъе а ухийташ хьаеш йола конструкцеш арахецар дуккха гIойленагIа доллашехьа а, дукхагIча даькъе хIанз а цхьа бахьан мара вIаштIехьдаьккхадац, вешта аьлча эсалеи лоадамбоацеи приспособленеш хьаяра наькъаца деш да, хIана аьлча машиностроене заводашта дуккха арахецаш яц агрегаташи станокаши.

Цу арматураца арахийца изделеш юкъейоалаяьй Броварски заводе, Тагильски, Новошахтински, «Челябинск-металлургстрое», Алма-Атински хIанз «Главсевкавстроя» дукхача заводашкеи, цу даькъе вайцига Грозненски аьшкабетонни конструкцей заводе а Шалински аьшкабетонни изделейи конструкцейи заводе а.

Пайда хьа ца луш дIаухаш йола материалаш кIезигъяри бетон аьшкасаьргаца хотталлийтари духьа Грозненски аьшкабетонни конструкцей заводе юкъейоалаяьй йовкъаш хара йола плиташ кийчъяра технологи. Цо Iалашду аьшкабетонни ,конструкцеш чIоагIагIеи дикагIеи хулга.

ВIашагIйоалла аьшкабетон хьаяра уж дерригa лоархIамера дешаш дийцад Iилма-технически информацеи пропагандаи Щено вIашагIъеллача гIишлошъерий юкъарча школе.

Шин завода викалий докладаш йийца а йийца, хьалха латтача опыта школе дакъа лоацараша тIаийцар вIашагIйоаллача аьшкабетонах яь зданеши гIирсаши дукхагIа дахийтара тIаерзаяь йола дуккха рекомендацеш.

Н. РЕШЕТОВА,
Нохч-ГIалгIай Iилма-технически информацеи пропагандаи Щен инженер.

УКХАЗАРА ДIАБОЛАЛУ ХЬУВКЪАМ

Фун дикалга хьежжа мара цхьаккха а юртбоахама культура хьувкъаш ца хилар хьахьокх Атагински совхоза болхлой опыто. Укх тIеххьарча шерашка духхьал фу кхедеш бола боахам а хинна дIаэттай из. Мукха, кIин, гороха, ялата, кхыча культурай фу Грозненски района а республика а колхозашкеи совхозашкеи дIаккхухьийт совхозо.

Фу кхедара балхий ерригa комплекс йиза кхоачашъю специалисташа, механизатораша, берригача кхаш леладераша. Эггара хьалха даь чакхдаьккхар — юкъейихьай севооборот.

Предплужникаш йоахкача нохаращца 25—27 сантиметр кIоарга оах льтта. Цхьабакъда, вай зонера льтта кхоачамболлаш тIоадал йоацаш хилар бахьан долаш фу 6—7 сантиметр кIоарга мара деш. Оахам кIоарга а даь, фу тIийхига дIадеро Iалашду льттанца тIоадал соцаелга. тIера тIоа сихагIа бIоахлулга а, долче, фу цхьатарра тIадалга а. Нагахьа санна хьалхагIа дIайийна кIал хиннараш льтта цамца лоаттадеш йола хьажкIаш яле, кIа дIаделе хьалхагIа, оахам тIа гIолла еза каток тохкаю. Из а льттанца тIоадал соцаяра деш да.

Хьахургдола фу дика хилийтар духьа керттера оахам дале хьалхагIа кхо дулл, хIаьта минеральни удобренеш товс кIа дIаделе, бIаьстан юхье подкормка яра.

ЛоархIаме да, доккхалга, дикалга диллача лерттIа дола фу кхедаь ца Iеш, из лазарехи зуламдергехи лорадар а. Из дика кхетадеш, цу гIулакха де мал дезар ду совхозе.

ДIаделе хьалхагIа гранозан яха молхаш а техе кийчду фу, хIаьта бIаьстан гербицидаш тох тIадаьначa ялатийна: «2—4Д» яхача аминни туха цхьаццеи ах-ахи килограмм хIара гектара тIа. Хьувкъам чуийца баьнначул тIехьагIа юхейиса юкхаш йоагаю, хIаьта цо фух лазар е зуламдергаш латийтац.

Фу дика хилийтар духьа лоаттабу къовсам, цхьан ханна хьувкъам дика хилийтар духьа лоаттабу къовсам ба. Укх шера хIара гектара тIара «Безостая-1» яхача кIин 24,4 центнер яьккхай, вешта аьлча социалистически декхарашка яккха лаьрхIа хинначул 3 центнер дукхагIа. ЦхьоалагIчеи шоллагIчеи отделеней цхьаццадолча кхаш тIара 32—33 центнер кIи яьннай. ХIара гектара тIара 18 центнер горох яьккхай, вешта аьлча социалистически декхарел дуккха а тIех. Дикка тIеххоачашъяьй планаши декхараши кхыча культурай хьувкъам лакхбара гIулакха а.

Фу аьттув болаш кхедара гIулакха механизаторий кадрех, къахьегам дика вIаштIехьбаккхарах, квалификаци лакха хиларах тийша дукха хIама да. Кхаш теркал ца деш хинна гIулакх дIадаьккхад совхозе. ХIара механизатора дика йовз ший участок, лерттIа обработка ю цунна. Дуккха механизатораш ба кхашкарча балхий ерригa цикл шоай низаца чакхйоахаш.

Масала, хьаацаргва вай механизатора говзал йоккха йолаш вола М. Баширов. Цун кхай тIа дIайийна горохи хьажкIаши яр. Уж дIайийнар а, царна гIулакх даьр а, чуийцар а ше ва из. Цу гIулакхо цун бехктохкам лакхбу.

ДIадийна фу дика тIадалга дуккхача хьале из бIарчча хиларах тийша долгах механизатораш дIаккхетабир специалисташа. Оатаденна марцхилг даьнна фу тIаларгдац.

Из дика кхетаду Автарханов ХIарона. Комбайн загонка тIа яккхале хьалхагIа кхайга хьаже, фу айп доацаш дий, доккхалла-зIамигалла миштад хьаже чакхвоал из. ХIаьта цул тIехьагIа, из долла хIама теркал а дийя, бокъонца нийсъю декаш, оардача хана фийгаш оталургдоацаш.

Укх тайпара а нийслу. Сутаев Iаьла, масала, ше керда комбайн хьама ийцанге а, «ремонт е» волавелар цунна. Цо эзе нийс а йийя хьокх мотовила лопостий, ялат чуувзача транспортера планкай, шнекий ира саьнаш. Из ду цо юха дIаде чуэцаш дола фу оата ца долийташ, марцхилг ца доалийташ, хилийтар духьа.

Фуна лаьрхIача ялатийна обработка ярои суперэлита а элита а класса лакхагIча кондицешка из кхоачадарои дIадех хьаттара болх бокъонца вIаштIехьбоаккхилга. Цига, къаьстта а механизмашца болх беш бола нах хьалххагIе а кийчбаь хила беза.

ТIехьатесса лопата йолча «ДТ-20» яхача трактораца тIехдика болх бу трактериста Тукшаев Султана. Йоккхийча элех латтача ялатийна обработка еш ва из. Цул тIехьагIа хорж ялат. Цу гIулакха ялат цIенду «ОС—4,5» яха ши машин лелаеш ба болхлой Ойбуева Меди, Кайсарова Аьсет, Тускаева Зайнап. Цар, массаза а, тIеххоачашъю балха нормаш, фу мишта цIенду хьеж уж.

Ерригача машинашеи механизмашеи болх дика а цахаддаш а белга Iалашду хьаттарча механика Идризов Ахьмада.

Механизаторашеи берригача болхлошеи тIагIертта къахьегаро боккха толам баьккхар боахама. Совхоза республика колхозашкеи совхозашкеи хIанале а ехкай гураха дIадувча дикача фун 1500 тонн. Долче, атагинцаш курра ала йиш йолаш ба вай республика кхашкара пятилетка шоллагIча шера дика хьувкъам духхьал шоай боахамера дIаболалуш ба, аьнна.

Берттердар — фу дика хилар.

А. КУИМОВ,
КПСС Грозненски райкома инструктор.

ПАРТЕ ДОШ ДIАДОАРЖАДЕРАШ

(Йистедоалар. Долалур 1-ча оагIо тIа).

[illegible] а Хьюнь Ван Л[illegible] дIа[illegible] къа Республика журналисташта бола хьокхам ба, аьлар цо, советски партийни кепайоазув.

Съездага иштта моаршал делар Кубай журналисташа вайтача Эрнесто Вера.

29 сентябре дIахо йир пренеш «СССР-а журналистий Союза правлене балхах а КПСС XXIII-ча съезда решенешка хьежжа советски журналисташта хьалхашка латтача декхарех а», центральни ревизионни комиссе отчетах яьча «СССР-а журналистий Союза устава юкъерча хувцамех» яхача докладех льаца.

Ф. Е. Клецкова (Белорусси) белгалдаьккхар, республика газеташа, журналаша, радио, телевидене парте XXIII-ча съезда решенешта пропаганда яра, пятилетка хьалхарча шера халкъа боахама план толаме кхоачашъяра къахьегамхой оарцагIбоахаш хIанзле кIезига хIама даь ца хилар. Республикански кепайоазоно гIулакхаца бакъъю «цхьаккха а вицваьвац, цхьаккха хIама дицдалийтадац» яха тезис, къахьегамхошта патриотически кхетам балара, дIаяхача турпалерча хана темашта юкъмоттигера уйла тIа а йохийташ.

Дай-мехка киноискусство дегIакхувлача советски кепайоазоной советски журналисташеи лоацача доккхача а лоархIамерча а даькъах льаца дийцар СССР-а Министрий Советерча кинематографе гIулакхашта йолча Комитета председатела А. В. Романова.

ХIара шера бIаьш фильмаш хьаду журналисташа язъяьча сценареех. ДикагIа дола ленташ хетадаьд Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара, В. И. Ленин ваьча дийнахьа денз 100 шу дизара.

Мандатни комиссе председатела В. И. Чернышева ше доклад еш хоам бир, пресса массе тайпай — центральни газеташкара дукххача тиражех арадувлача газеташка кхаччалца ларий — информационни агентствай, радио, телевидене, журналий, издательствай болхлой викалаш съезде бахкийта хилар.

462 делегатах 458 КПСС члени членалла кандидати ва. 304 делегата Советски Союза орденаши медалаши еннай. 245 кулгаллеча партийни органашка хержав. Съезда делегаташта юкъе — СССР-а Лакхехьарча Совета, союзни республикай Лакхехьарча Советий, къахьегамхой депутатий моттигерча Советий депуташ.

Хержа съезде бахкийтарех 90 процент лакхера образовани йолаш ба, 52 саг — Iилмай доктораши кандидаташи.

Вай съезд — из да вай доккха журналистий цIей, аьлар «Маяк» яхача радиопрограмма керттерча редактора заместитела Г. И. Зубкова. Цудухьа ма хоза хетар хьога, советски журналистага, КПСС Центральни Комитето аьнна дешаш, кепайоазон парте мел лакха мах бу дувцаш дола мугIарч хьахозаш.

Журналистий Союза 700 совгIа член ва Ерригсоюзни радиои Центральни телевиденеи болх беш.

Съезда делегаташка салтий боевой моаршал делар Советски Эскареи ТIема-Форда Флотеи Керттерча политически управлене викала инарал-полковника М. Х. Калашника. Цо лакха мах бир советски тIемахой деналера гIулакхаш хесталаьрийи хесталерийи творчески къахьегама.

Инарала белгалдаьккхар, турпален патриотически темо газетийи журналийи оагIонаш тIа чIоагIа моттиг лаца езаш хилар.

— Берригача мехкаца цхьана, — аьлар Владимир Ильича цIерахча завода рабкора А. А. Кубарева (Москва), — Советски Iаьдала 50 шу дизаргеи В. И. Ленин ваьча дийнахьа денз 100 шу дизаргеи кийчлуш я тха коллектив.

Ший къамаьл журналисташ кийчбара деша хетадир Я. Н. Засурске (МГУ). Фотожурналистика проблемаех дийцар В. А. Малышева (АПН).

Советски халкъо, доазол дехьарча вай доттагIаша шоашка доаха дог кепайоазон, радио, телевидене болхлоша доадерг ца хиларах а советски кепайоазоно сийлахьа леницски традицеш еза лелаергхиларах а дог тийша шоаш хилар дувцаш къамаьлаш дир А. Т. Саaремяге (Эстони), И. И. Назарова (Азербайджан), Ш. Х. Хамматова (Татарски АССР), И. П. Каросаса (Литва), Х. О. Овакемяна (Армени).

Съезде кхаьчар Венгре, Инде, Югославе журналистски организацей викалаш.

Союзеи цун правленеи болх боашхаш «Крокодил» яхача журнала керттерча редактора М. Г. Семенова аьлар, журналисташа партена новкъостал де деза кхоачамбоацарашца лоаттабеча къовсаме, хьинаре лакъа лаца деза къахьегамхошта бытовойи культурнии гIулакхаш деча юкъера хIамаш зувча.

Творчества, журналистски говзала, боевой партийни публицистика проблемаш ювцаш дар дукха дукхагIа болча ораторaша даь къамаьлаш. Цу хьакъехьа дийцар М. А. Плешкос а (Молдави), К. М. Кузнецова (Пермь), М. Д. Давиташвиле (Грузи), Б. Д. Дацюка (КПСС ЦК-рча общественни Iилмай Академи). Сийлахьа деноц — Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизари В. И. Ленин ваьча дийнахьа денз 100 шу дизари—гаргa кхачаро журналисташ декхарийла бу шоай публицистически перо кхы а дикагIа ирбе, керда, прогрессивни долчоа майрра никъ билла — из уйла къаьстта белгалйоалаш яр берригача делегаташа даьча къамаьлашка.

Дош хаддаш къамаьл дир СССР-а журналистий Союза правлене председатела декхараш кхоачашдеш волча Д. П. Горюнова.

Зале чIоагтIа тIоараш техар Вьетнамски журналистий викал трибуна тIа ваьлча. Нов. Хуанг Ван Тьенг аьлар, В. И. Ленина вIашагIделлаи кулгалдеши дола болхлой класса революционни кепайоазув хиннача советски кепайоазоно ший традицешца хьокхам тел тайп-тайпарча мехкий, цу даькъе Вьетнама Демократически республика а пролетарски кепайоазонна. ДоттагIал хиларахи вежарашха новкъостал дарахи советски журналисташта баркал а аьнна патриота съездага хьаелар «За боевую солидарность» аьнна тIагIолла даь йоазув а долаш йола цIе байракх а хIаьта иштта ДРВ тIемахой трофеяш а — зенитчикий герзо чуйтача США-а аэарлагIча самолета гарг.

Вьетнамски патриотий къонахчалах, деналах, турпаленах доккхал деш хилар белгал а доаккхаш Московски журналисташа нов. Хуанг Ван Тьенгага дIаелар СССР-а журналистий Союза вымпели самолета-истребитела модели.

Интернациональни солидарность хьахьокхаш дар доазол дехьарча кхыча доттагIаша даь къамаьлаш а.

Алжира журналистий цIерах къамаьл дир Мохамед Бузида.

Бий баь кулг урагI а дахийта делегаташка къамаьл ду перуански журналиста Карнеро Чека. Шу хьалхагIа хIанз укх ханна набахта воаллар из, 25 шу яр кхерам а болаш. Со кортамукъахилар, аьлар хьаьшо, — дунен халкъашта юкъерча журналистий солидарность хилар да. Мукъа ба сона шоай паргIато бахьан долаш къовсам лоаттабаьча ерригача журналистски организацештеи советски коллегаштеи баркал ала.

ВIашагIкхийттача Iарбий Республика журналистий цIерах делегаташка моаршал делар Эль Баатхе. Цо тIахьийхар журналисташта юкъе цхьана гIулакхаш леладелга чIоагIдараи шердараи.

30 сентябре дIахо бу болх съездо.

(ТАСС).

«СЕРДАЛО»
2-гIа агI. 1 октябрь, 1966 шу.

ТЕАТРАЛЬНИ СЕЗОН ХЬАЙИЙЛАЙ

Тахан хьаел театральни сезон. Х. Нурадилова цlерахча Нохч-Гlалгlай драматически театра коллектив октябра 50 шу дизара кийчо ёш я. Цу даькъе тхона керттердар да репертуар дика вlаштlехьъяьккхар. Къаман театре из де къаьстта хала да: болх бе беза нохчийн гlалгlайн меттала язде-ча драматургашца, вайнаьха меттала яха еза классически произведенеши советски авторий пьесаши.

Юбилейни шу деде кийчлуш оаха зрителашта гойта лерхl хlанзарча ханара актуальни декхаштеи Советски lаьдал доакк-хача лоаттабаьча исторически къовсамаи хетаяь спектаклаш.

Укх кердача сезона театро гойтаргья Я. Волчека пьесах оттаяь «Суд еча» яха спектакль...

Ши зlамига саг лаьца чувоал, lалаьмате къиза хlама карагlдаьннад царна — вийнав хьехархо. Пьесо хьахьокх цу вулама овлаш. Хlаьта автора чlоагlа ира критика ю кагирхошта дезала юкъе, школе, комсомоле кхетам луча долча дуккхача кхоачамбоацараашта. Хlанз парте а дерригача халкъо а хулиганашта, харцахьа леларашта, общественни порядок телхаерашта духьала лира къовсам лоаттабеча хана тхона хетаргахьа зрителаша безаме тlаэцаргья из пьеса.

Нохч-Гlалгlайче Советски lаьдал оттадеча шоай вахар дlаденнача турпалех, цар къаьгача вахаро вай тlехьенна дувцар из дlадовзийтар а тхоай декхар лоархl оаха. «Революце мурда» Шерипов Асламбека хетаяь хургья тха цхьа спектакль. Хlанз драматург Х. Ошаев театраца цхьана цу пьеса тlа болх беш ва. Спектакле баьхкараашта бlаргагургва вахар дукха деза зlамига саг, денал дола революционер.

Октябра 50 шу дузача деношка театро оттаергья А. Хамидова яззьяь Нурадилов Ханпашийна хетаяь «Лоаман эрзий» яха пьеса. Цу тlа дувц Даьй-мехка Сийлахь-боккхача тlем тlа фашистски гlаьрахошца шийх къона вахар дlаденнача турпала вахарах.

«Маца довз доттагlал» яхача пьеса тlа болх беш ба цlи хезача романа автор С. Арсанови искусствовед М. Гешаеви. Фурманов Дмитре язъьяча цlи хезача «Мятеж» яхача романах пьеса оттае лерхl тха театра коллективо. Цу тlа дувц Средни Азе Советски lаьдал оттадеш вай парте лоаттабаьча турпален къовсамах. Басмачаша, кулакаша, баяша lеха баьча Цlе Эскара цхьан отрядацарча шоаш леладечох дика ца кхетача салташа бунт хьоаю.

Шоай гlулакхах тешам беннача, Ленина идеешта мутlахьа болча кlезига мара боацача большевикаша гучабоаккх контрреволюционерий тийша болх. Хlаьта салтий шоашта тlехьа а боах.

Советски сага эстетически кхетам балара, театра идейности художественни говзали лакхъяра дийца варгвоацаш доккха новкъостал ду дунен классикий произведенешца болх баро.

Классически произведенеех эгара хьалха оаха оттаергья «Коварство и любовь» яха Ф. Шиллера трагеди. Из харжар цlаьхха дага деха хlама дац — трагеде тlа дувц вайна лоархlаме дола дешаш а: шоайла безача йоlаи зlамигача саган таргара нах духьала балар, боккхагlчарна бакъахьа хетарах саг пизах ца везачунга маьре яхийтар, кхыдараш а.

Лоацца аьлча, уж я тха театра коллективо укх кердача сезоне гойтаргlола спектаклаш.

Цу спектаклашка керттерча ролашка ловзаш хургба — дикагlа бола актераш.

Дlаяхача сезоне хиннача спектаклех укх шера гойтаргья С. Бадуева язъяь «Паьтlамат», И. Базоркина — «Безама наькъаш», А. Хамидова — «Совдати Дауди», С. Чахкиевеи Г. Русаковеи — «Къонгаш бовча хана», Хугаева «Са сесага мар». Шоллагlча октябре зрителашта ши бlаьззалагlа тургья А. Хамидова «Бож-lаьла эшар» яха комеди.

Искусства дукха езараша керда спектаклаш безаме тlаэцарг хиларах тешаш я театра коллектив.

В. ВАЙНШТЕЙН,
Нохч-Гlалгlай АССР заслуженни артист, Х. Нурадилова цlерахча Нохч-Гlалгlай драмтеатра керттера режиссер.

ЯЛАТ ДlАДИЙНА БАЬННАБ

Ялаташ дlаде болабенна цхьайтталагlа ди дар. 28-ча сентябре делкъал тlехьагlа диъ сахьат даьннача хана гурахьа дувш дола ялаташ дlадийна баьлар Надтеречни района «Знаменский» яхача чхьагlара совхоза цхьоалагlча отделене кхаш леладераш. Бакъда тхоцу дийнахьа кхай тlа кхаьчача хана делкъел тlехьагlа цхьа сахьат мара даьннадацар, цудухьа тха аьттув хилар цар ялаташ дlа миццта дув хьажа.

Горох чуийца яьнна участок яр кlа дlадувш хиннар. Цу 155 гектар йолча участке хьалхарча дийнахьа сарахьо кlа дlаде болабеннабар механизатораш. Ди-бийса даьннадацар укх участке болх дlаболабаь, бакъда укхаза ялат дlадийна доалаш латтар. Лаьттанга хьежача гуш да цунна обработка дика яьлга. Ялат дlаде болабалалехьа шозза дисковани яьй, махкаш даьхал.

Тув тlара дlахьежача гуш яр кхай тlагlолла хьалйоагlа ши агрегат. Хlара агрегатаца кхоккха «СУБ-48» яха сеялкаш яр. Эгара хьалха хьалчакхъяьнна, фу латтача хьатlаэттар коммуниста Делимханова Мовлада делаю агрегат. Кха йисте гlолла фу чулола галеши лафеташи латт царга хьежаш.

Мовлада агрегат хьатlаена дlаотташе галий дахьаш сихха сеялкахьатlа а вай из дlачудоассаду грузчика Ганишов Хlарона. Цига лафета тlара галеш lотелаш Инуена Ловда я. Царга хьежаш латтац сеяльщикаш. Массавар цхьана дlа а этта дуккъал шин минута йистебаьккхар цар из болх. Кхай тlагlолла хьалйолаелар сеялкаш. Цхьолагlча репродукцех кондиционни дика фу да дlадувш дар. Хlара гектара тlа 240 килограмм дlадув из. Укх тlеххьарча кхаь дийнахьа деррига шоай нийзаш тlадахийта къахьегаш Делимхановгара вымпел хьаяккха гlерташ ба Арсангиреева агрегатацара механизатораш. Иштта хlаравар хьалхле яккха гlерташ шерра социалистически яхь йоаржаль шоаш тlайийца декхар шийтта дийнахьа гурахьа ялат дlадийна барг-ба аьнна дале а цхьайтталагlча дийнахьа 1400 гектара тlа деррига гурахьа дlаде дезаш хинна кlаи мукхи дlабийна баьлар укхаза.

Болх сиха барал совгlа цун дикал а лакхача боараме лоаттаю укхаза. 6—8 сантиметр кlоарга лаьтта дужийт фу, хlаьта фу дlадийна даьннача участкашка хьежача лаьттан тlехен тlа кlи фийг бовнзар тхона.

Нормах хlара сеялка лелаеча механизаторо дийнахьа 17 гектара тlа дlаде дезар ялат, хlаьта укхаза юкъера лаьрхlача ялх сеялкаца дийнахьи буси 140—150 гектара тlа дlадувра ялат. Болх lуйрш на ялх сахьат даьннача хана дена боад боллаяна баьб.

Доагlаш дола салаlара хьалаш а вlаштlехьдаьхад. Музыка, газеташ, журналаш лоттадаьд. Хаянханнахьа дика кхача lалашбаьб наха.

С. МАЙСИГОВ,
тха собкор.

Малхбузен Урала промышленни культурни центра — Пермь яха город сихха хувцалуш йоагlа. Кама яхача хина шинна а оагlорахьа ах бlаь километр йlаьхха улл из. 800 эзар саг вах городе. Дlаяхача семилетке 2.150 эзар квадратни метр боарам болаш нах чуlе цlенош кхаьчад укхаза нахага.

Сурта тlа: Большевистски улица тlара нах чубаха цlенош.

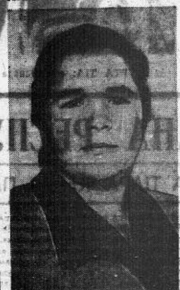
Н. Акимова сурт.
ТАСС фотохроника.

2 октябрь — хьехархочун Ди

Хlанз вай мехка тайп-тайпарча предприятешка, организацешка къахьегаш ба Приставко Галина Ивановнас цхьан хана хьийха хиннараш. Царна эгтара хьалхара алапаш довзийтар из я, цудухьа шоашта хьийхараш бувцача хана эгтара хьалха цун цlи йоаккх цар. Цун тешал ду моллагlа цlай дездеча хана цунга ухача каьхаташа, телеграммаша.

Хlанз Грознерча № 20 йолча школе хьехаш я нов. Г. И. Приставко.

Къоначарна хьехам балара, цар кхетам лакхбара дlаденнад 29 шу. Цу хана дена хьалкхебаьб эзараш советски нах. Цхьабакъда, тахан ше болх бе йолаелча санна мара хетац Грозерча № 18 йолча школе юххьанцарча классашка хьехаш йолча Жукова Полина Андреевнайна.

ЦlЕЙ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН, ДОТТАГlИЙ!

Пхелагlча классе тхо деша дагlача хана денз тхона хьехаш а тха классни кулгалхо волаш а хьавоагlа Дзейтов Рамзана Рашид. Укх шера школаца а хьехархошца а къастаргда тхо. Цlаккха а вицлургвац тхона хьехархе хинна ца lеш тха воккхагlвола доттагlа хинна, тхо ихедаь Рамзана Рашид...

Кхоана дерригача халкъе хьехархой цlей деэдеча дийнахьа оаха дег тlара баркал а оал цlей даькъала а дувц тхоай школа дерригача хьехархой а къаьстта Рамзана Рашида а.

Эрригача класса цlерах: ГУМАКОВА, Х. УЖАХОВА, Т. УЖАХОВА, ГАМУРЗИЕВА, Наьсарен района Бурокlалхарча школа 10-ча класса дешархой.

* * *

Дийша йисте а даьнна тайп-тайпарча предприятешка къахьегаш а дешаш а да тхо хlанз. Цхьабакъда, тха дегашка дисад школе даьккха хlара ди. Цlаккха а бицлургбац тхона тхоашта хьийхараш, тхоаш нийсача вахара наькъа тlа даьхараш.

Хьехархой Ди тха а эгтара дезагlа дола ди да. Тхона лов тхоашта хьийха Калашникова Антонина Николаевна, Баранова Валентина Ивановна, тха классни кулгалхо Сватенко Валентина Аксентьевна, кхыбараш а кхы а дукхача шерашка могаш-маьрша а болаш ираз долаш бахар.

Т. ХАТАГОВ, М. ОЗДОЕВ, «Электроинструмент» завода болхлой. Л. ЛУКИНА, КПСС Наьсарен райкома болхло, кхыбараш а. Наьсарен № 1 йолча юкъерча школе дийша йистебаьннараш.

ХАЛКЪА СИЙ ДУ ЦlИ

* * *

Бераш дукха деза сона

...Бийса яха ха я. Стола тlа латтача лампа сердалца кхоана бераш lомаде деза алапаш ядеш ягlа Светлана Владимировна. Деррига а дика дlадода, бакъда, цхьайолча хана шиъ болх юкъах а бите дешархой личны листока тlа йоазув ду цо. Иштта йоазув дир хlанз Доценко Таняй личны листока тlа а. Цхьадола алапаш харцахьа яду йиlига, кхоана цунца къаьстта болх бергба Светлана Владимировнас.

Ховш да берий тетрадашка хьажар классе беш бола болх дlахо бар долга. Цудухьа дешархоша даь цхьаккха гlалат чакх ца далийта гlерташ еррига уйла тlаяхийта ягlа хьехархо.

Юххера а тетрадаш проверка ярь даьннал. Бакъда, болх чакхбала гаьна ба. Хlана хlара урока лаьрхlа планаш оттае еза. Цу гlулакхах а дукха бlы къожабеш яц Светлана Владимировна. Хlана аьлча, цунна хов сенгара дlайолаяла еза, малагlча пособех пайда эца беза, дешархоцара индивидуальни болх мишта лелабе беза. Цхьабакъда хьалхагlа деррига а кхыча бесса, халагlа дар.

...Юкъера школа чакхьяьккхача хьехархо хила лаьрхlар Долгополова Светланас. Хьехархо хила безам хиларал совгlа кхы цхьаккха педагогически опыт яцар цун. Эгтара хьалха хьехаохочун болх цо дlаболабир хьайбай ферме хиннача зlамигача школе. Укхаза цунна ейзар ше санна къона хьехархо — Т. Б. Дышкова. Цу шинна а комсомолка хьинаре дlаболабир шоай болх. Дешархошца цхьана лерттlа порядок оттайир школе: кlира техар, басар хьекхар, гойтара пособеш кийчйир. Хах аьнна сибат даьлар школа, цlена кийчденна школе даьхкар бераш.

Хьехархой сий де баьлар дешархой даьй-ноаной а. Хlаьта сарахьа уж а боагlар язде, деша lомабала. Цул совгlа цар хоза а хеташ лалувгlар бераш мишта кхеде деза, царца цlагlа фу болх бе беза дlадовзийтача лекцега, беседага...

Иштта дlадаьлар ши шу. Шоай знанеш лакхъе лаьрхlар мехкараша. Хала дале а къаста дийзар езвеннача школацара, бераццара. Педагогически института юххьанцарча классай факультете деша яхар Светлана Владимировна. «Беракцара къаста хала да, чlоагlа лезаденнад сона уж», — йоахар йоlо.

Школе болх бар институте дешача хана lалаьмате чlоагlа накъа даьлар. Преподавателаша дувцар цунна дика довзаш дар, цудухьа атта дlадодар дешар а.

Институт тlехдика чакх а яьккха шиъ школе юха цlаера Светлана Владимировна. Безаме тlаийцар из Шелковской юкъера школа педагогически коллективо.

— Цхьоалагlа клаес я сога, — дийхар цо.

Атта дац цхьаккха хlама ца ховча берашта хьеха, царна лерттlа кхетам бала. Цу гlулакха дукха хьаькъал а сабар а эш. Халонех къехкаш боацаш, хlама хара тlаккхувш, дика дешаш ба Светланa Владимировнай классера дешархой. Хьехархочо къаьстта йоакхо ю шиъ дешархой цlена дог долаш, ка маьрша болаш, новкъоста эшшача гlо де кийча болаш хьалкхебара. Могаш воацаш а хинна школе веча хала дар Цой Данила деша, цхьайолча предметех во кхетар из. Шоай новкъоста гlо дир ерригача класса.

Преподаване методика лоацца хана дика караерзаяй Светлана Владимировнас. Цудухьа школа директе педагогически классе эрсий метта методика хьехилга тlадиллар цунна. Хlанз из хургболча хьехархошта хьехаш я.

Йоккха опыт йола хьехархой кlезига бац школе. Цар массане сий деш а лоархlаш а я Светлана Владимировна, хlаьта царна «теза» хетац къоначча хьехархочун опыт lомае. Бакъда, цунна эшшача хьехар а ду новкъостал а ду.

Школе болх барал совгlа цун кхув общественни декхараш кхоачашде. Из я хьехархой - комсомольций вожак, ВЛКСМ РБ бюро член.

Иштта болх беш а яхаш а я хьехархо Светлана Владимировна.

Г. СЕХИН,
Шелковской райОНО инспектор.

БАРКАЛ ХЬОНА, ХЬЕХАРХО

Кхоанз вай республике, мехка массайолча моттигашка а санна, шозлагlа белгалдоаккх хьехархочун ди. Из вай педагогий, дешархой, дай-ноаной, дерригача советски халкъа цlей да.

Мишта накъаболх цу денна тха Ачхой-Мартана районе?

Дешара керда шу дlадолалуча хана районера еррига школаш бокъонца кийчъяь яр материальни база чlоагlъярга диллача а хlаьта иштта хьехархой кадраш кхоачамболаш хиларга диллача а. Дукхагlа бараш лакхерен юкъера специальнии образовани йолаш а болаш 5 бlаь совгlа хьехархо ва хlанз тха районе болх беш. Иштта дукха а опыт йолаш а дола керда хьехархой низаш хиларо тешам лу дешара шу дика дlахьоргдолаши чакхдоаккхаргlолаши хилара. Хьехархой кадраща къаьстта дика вlаштlехьъяьккхай юкъера школаши хlанз юкъера школаш яь хьадха хинна юххьанцара школаши. Районерча 20 школах 7 юкъера я.

Дикача кадраща кийчъяь я Ачхой-Мартанера юкъера школа. Цу школерча 45 хьехархочоах 27 йистеяьнна лакхера образовани йолаш ва. Школа директора нов. Дж. А. Гожакова вlаштlехьдаьннад лоаццача хана болх дика булургболаш йола коллектив вlашагlтоха, методически болх лерттlа баккха. Школе болх беш ба Г. Ф. Ткачев, А. К. Буренина, В. Н. Пьяных, дуккха кхыбараш санна бола педагогически балха говзанчаш. 8 шу совгlа ха я шиъ низаш, знанеш, кхетамаш кхувш йоагlача тlехьенна кхетам балара гlулакха дlалуш Антонина Кузьминична Буренина хьайоагlа. Лохерча классашка хьехаш бераш хьалкхедеш я из, лакхерча классашка уж дlателаш. Алапаш, иттанега кхачалца лархlа, наха юкъе а школе а лелача оамалаш мишта хила еза ца ховш дола бийргаш да цо хьехараш, хlаьта цунцара дlадолх уж пхелагlча классе хьалчудаьле, дешарах дика кхеташ бола вай пачхахьалкхен зlамига гражданаш а хиле. Царна хов деша, язде, лархlа водар а дикалар а къоастаде, вай Даьхенна карагlдувлача сийлахь-доккхийча хlамаех хlанзарча ханарча саготах долча дешаех дувца. Лакхерча классашкара хьехархой раьза хул А. К. Буренинас хьийха арадаьннача берашта: дешарах дика кхеташ, балха тlера долаш, оамалаш хоза йолаш хул цун класcера бераш. Из вlаштlехьдоал цун урока тlа а арахьа а хьехам луш шеи дешар lомадеши боккха болх барца.

Ши шу мара дац цу школе Валентина Николаевна Пьяных балха ена. Цхьабкъада, хlанзале а чlоагlа сий даьккхал цо шиъ хьехархой коллективанеи берий даьшта-ноаношта юкъеи. Валентина Николаевнайна дукха деза бераш а шиъ болх а. Сатохаши хьинареи къахьегарца вlаштlехьдоал цун дешархошта кlоаргеи чlоагlеи знанеш яла. Дукха къахьег хьехархочо тlехьбусача дешархошца. Цун урокашта массаза а гойтара пособеш хул. Уроке беча балхага лаьрххlа хьежа lомадаьд бераш. Шиш болаш, эздел долаш, берашца безаме йолаш хиларца хьоакхам тел цо дерригача хьехархошта шиъ урокашца, оамалашца, юрта беча общественни балхаца.

Чlоагlа болх бу цу школе дешархошта эстетически къахьегамеи кхетам балара даькъе а. Зилай беш а яь дlаэттаяьд школенков, цар дика дlаегlай кхыметтел Черсий-Балкхарой республикера ена дото бос бола корсамаш а. Школе массаза а цlенои цхьалхои хул. Корашка латт керда хий теха эзаш. Паргlато а цlено а я классашка.

Цу школен производственни бригадо лелаеш «Новосельский» яхача совхоза 8,5 гектар комсий беш я. Цу бешара цар чуэца хьувкъам, хьалххегlе а даьча лоархlамех 80 центнер я, план 40 центнер мара йоацача метте.

Цу школерча дешархошта карагlдаьнна дика гlулакхаш дукха а да. Хlаьта шоай цlейна — Хьехархочун Денна баха боагlача тайпара уж накъа а болх.

Районерча ерригача школаша, царгара масал а эцаш, царца яхь а лелаеш, хlара денна тоабу кхувш йоагlа тlехье коммунизма уйлаица хьалкхеяра даькъе КПСС XXIII-ча съезда исторически решенеш кхоачашъяра болх.

А. ГАИПОВ,
Ачхой-Мартана райОНО заведующи.

КЕРДА САГ КХЕВЕШ

Керда саг хьалкхевеча доккха дакъа лоац школа, хьехархочо.

Городен районеи эгтара йоккхагlа йола школа я Малгlабикера №3 йола школа. 1700 гаргга дешархо ва школе дешаш, царна хьехаш везткъа гаргга хьехархо ва.

Сийлахь - боккхача Октябра 50 шу, В. И. Ленин ваь 100 шу дузача денна сийленца накъа дахара творчески хьинар айдаь къахьенга лаьрхlад тха школа коллективо.

Бархl класс ца йоаккхаш цхьаккха бер ца хилийтара закон диза кхоачашдаьд тха школе укх шера. Хьехархой коллективо цахаддаш дешархой даьшца-ноанош-ца, городе бахача нахаца болх барах вlаштlехьдаьннад из.

Деррига бераш дешара юкъеозара штаб вlашагlъеллай школе. Цунна кулгалдеш ва общественни инспектор. Пионерехи комсомольцехи вlашагlъеххай даим болх беш йола деррига бераш дешара юкъеозара йола пионерийи комсомольцийи посташ.

Деррига бераш дешара юкъеозара закон кхоачаддеш тха школа доккха новкъостал дир «Малгобекнефть» НПУ № 2 йолча кlоарга бурув деттача конторе вlашагlъеллача школана гlо дара совето.

Урока эффективность, хьехархочун педагогически говзал лакхъяра, предметашта юкъера бувзам чlоагlбара декхараш кхоачашдара тlаберзабаь ба школера методически болх.

Школе болх беш я хьехархошна актуальни дешаш цхьана къестаду, къонача хьехархошта эша хlара деннара новкъостал ду методически секцеш.

Даим шоай говзал лакхъеш, шоашта хоьр дешархоша кхета дергдолча тайпара ка маьрша дlахойташ, балха толамаш доахаш къахьег школа коллектива юкъе дикагlболча хьехархоша РСФСР школай заслуженни хьехархочо Е. И. Яндиевас, эрсий мотт хьехача М. Г. Яценкоси Л. Н. Горбатюкеи, немецки мотт хьехача Н. Ф. Гущина, юххьанцарча классашка хьехача Е. Г. Рудаевас, Р. И. Олейниковас, А. М. Чередниченкос, лакхарча классай дешара даькъа заведующе Н. И. Астанина.

Тха школера класса кулгалхо эгтара хьалха класса вожатый а ва, пионерий доттагlий кхетам луш нийса никъ хьехар а ва. Классаца цхьана дукха сакъердаме мероприятеш кхоачашъю хьехархочо (беседаш ю, къахьегама турпалашца, Сийлахь - боккха Даьхен тlом болча хана г. Малгlабик лораяьрашца вlашагlбетталу, буровойшка экскурсеш ю). Вай халкъа революционни традицешта, къахьегама наха безам тlабохийт цу дикача гlулакхаша.

Л. Н. Горбатюка кулгалдеча «Искусство езачар клубо» школе болх бу ер шоллагlа шу да. Клубо вlашагlтехаб искусство еза 8—9 — 10 классашкара дукха дешархой. Хьехархой, берий даьйноаной юкъе а болаш сакъердаме сайренаши занятеши кийчъю. С. Есенина, илли алархочоа Лемешева, композитора Пахмутовайна, кхы дуккхабараштa хетаяь сайренаш дlайихьай клубо, хlанзчул тlехьагlа массехк сакъердамера сайренаш е лаьрхlад.

Хьехара - кхетама болх атеизмана тlаберзабаь лелабу тха педагогаша.

Хlара хьехархочо къаьст-къаьста беча балхаца цхьана дешархошта атеистически кхетам балара дукха мероприятеш кхоачашъю школа а. 7—10 классашкара дешархоша дакъа лоацаш «Юный атеист» яха клуб я школе болх беш. «Дынах доала зулам», «Дыней киназаи духьалара эрсий халкъа творчество», «Эрсий художник Петрови киназашта духьалара цун къовсами» яхача темаех занятеш йир клубо.

«Эрсий художникаша дынах» яхача темах школа юкъара газет арахийцар.

КПСС XXIII съезда резолюце тlа аьнна: «Коммунистически парте, советски халкъа революционни, къахьегама боевой традицеех комсомол, кагирхой кхебар — лоархlамерча декхарех ца!».

ВЛКСМ Малгlабика городской комитета инициативах хlара ершотдийнахьа политически сыбтех, КПСС XXIII съезда материалех политинформацеш ю тха школе. «Прометей» яхача клубе В. И. Ленина вахари деятельности lомаю дешархоша.

Иштта дукха болх бу школа коллектива дешархошта интернациональни кхетам луш а.

Дешархой физически низ болаш кхебара боккха теркам тlабохийт школе физически культура хьехача Н. И. Пешкова. Школе спортивни городок я. Волейбольни, баскетбольни, футбольни, яйгача атлетика, кара леваеча бургаца секционни кружокаш я хаддаза болх беш.

Спортивни яхьашка даим призови моттигаш йоах дешархоша.

Дlадахача шера 46 дешархочо чакхъяьккхар тха школа. Царех 17 мехка ВУЗашка, 16 техникумашка, училищашка дешаш ва. Юхебисараш «Малгобекнефть» НПУ учрежденешкеи организацешкеи болх беш ба. Бархl класс яьккхараш нийслагlча классе деша чубахаб.

Шоай цlейна — Хьехархочун Денна сийленца накъа йоалаш шиъ деррига низаш тlадохийтаргда тха школа коллективо. шоаш кхеду бераш лакха идейность йолаш, парте гlулакха мутlахьа болаш, социалистически Даьхе езаш, из лорае кийча долаш, социализма мехкашкара къахьегамхошца вежарашха дола доттагlал долаш кхелара.

З. ЦЕЧОЕВ,
Малгlабикерча № 3 йолча юкъерча школа директор.

«Тха Нина Сергеевна», — оал цох вlаьла а цо хьехаш боацачар а. Цхьаккха а дешархо кораводагlаргвац Грознерча № 23 йолча школе хьехархо нов. Н. С. Тарашина ца йовзаш. Цаховр дlахьеха, миччa хана эшшача новкъостал де кийча я из хlаранена. Цудухьа цlаккха а хилац из шийна гонахьа бераш доацаш.

Атта дац юххьанцарча классашка хьеха а пул совгlа школа завуч хила а. Цхьабакъда, из деррига тlехдика вlаштlехьдоал Грознерча № 4 йолча школа хьехархочун Головченко Варвара Ильиничнай. Цудухьа я из республике дикагlболча хьехархоех лоархlаш.

Оаха яздаьчун ларах

Бархlагlчеи цхойтталагlчеи сентябре арадаьннача тха «Сердало» газета тlа кепатехаяр «Свекла чуэца йолаль яле а...», «Свекла талхаш латт» яха корреспонденцеш. Цар тlа белгалдаьккхадар Урус-Мартана района Мичурина цlерахчеи Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» яхачеи совхозий кхашка талхаш дукха свекла латтaш хилар.

Цу хьакъехьа республика юртбоахама Министерства министра заместитела З. Дуднина хоам бу:

Министерства указани еннай Ачхой-Мартанеи Урус-Мартанеи юрта боахама производственни управленешта совхозашка йолаш йолчеи кхыча учрежденешкара яйтачеи транспортах бизза пайда эцар духьа, шекара свекла ахкареи из шекар доаккхача заводе дlадоахи график нийсса кхоачаш а еш, де мел дезар де, аьнна. Цу балха цахаддаш тlахьожам лоаттабергба.

СЛЕСАРЬ Х. ХАКИМОВ

Сатоссаш аравоалл Серноводская яхача станицера мотоциклист. Гув тlа гlолла урагlа а вахе, машин наькъа дехьа воал из. тlаккха вода минеральни хий арахецача заводагахьа. Иштта хул хlара денна, хlаьта цу lуйрийна балхера новкъосташа го баь. Хlаране кулг лувцар цун. Цар даькъал дувцар пачхахьалкхено Хакимов Хумида, Серноводски минеральни хин завода наладчика, денна совгlат — «За трудовое отличие» яха медаль.

Атта хиннабац Хумида къахьетама никъ, ийс шу даьннадар цун да-нана доацаш из висача хана. Дешаш а вахаш а хилар детдоме, тlехьагlа вахар металлургически заводе токара болх lомабе.

Дика бора Хумида болх, шиъ хьехархоех тlехьависацар вlалла. Тlема шерашка байна хинна вежарий а корабир. Зlамагlа волча вешийга. Хьамидага, дешийта чlоагlо йир Хумида, воккхагlа вола воша хинна ца lеш да а, новкъост а хилар из цунна.

Хlаьта ше шоллагlа говзал lомаю Хакимова токаралла болх беццехьа. Курсаш йисте а яьха шофера праваш хьайийцар цо, хlаьта Серноводски минеральни хин заводе балха веначул тlехьагlа караерзайир кхоалагlа, слесара-наладчика говзал.

— Слесара говзал lомаеш чlоагlа новкъостал дир сона, йоах Хумида. — Исмаилов Махьмад, Идрисов Бовка керте латтача бригадашкарча наха.

Хlанз Хакимов Хумид завода профкома председатель ва, дика новкъост ва из беррига къахьегамхой.

Хоза, барттайна бах Хумида дезалхой. Каст-каста воагlа укхаза Саратовски политехнически институте деша вагlа Хумида зlамагlа вола воша, Хьамид.

Иштта ва кхачан промышленноста болхлошта юкъера лакхара пачхахьалкхен совгlат денначарех цаl.

С. ТИМОФЕЕВ.

«СЕРДАЛО»
3-гlа оагl. 1 октябрь 1966 шу.

ТОАЛУРГБИЙ-ХЬОГI БОЛХ

Бачий-Юртарчa кхалнаьха совета председатель Элигова Мария сихагIа бIаргагор, цар гIулакхаш мишта хар лоьра, хIана аьлча цу юртара кхалнаьха совет хIама деш яц — яхаш кхаьча хабар лар. Библиотеке балха я аьлар тхога Мария, цхьабакъда, тхо цига дахача библиотекана чIега боаллар. Цунна тIехьа цIагIа саг вахийта вийзар.

Цунна къамаьл дешшехьа а картотекага хьожаш воаллар со книжкаш дешача кхалнаьха массехк фамили мукъагIа гургьяцар хьогI яхаш, цхьабакъда. 5—7-ча классашка леша ягIача йиIигел совгIа кхы саг вацар хьабIаргагуш. Кхалнаьха совета болх мишта лел аьле хоатт аз.

— Ца хоатташ Iаре гIойле яр хьона из, — йоах Марияс, де хIама доацача саго санна кулг а тесса.

Цхьан хана массехк саг вар кхалнаьха совета юкъе. Царех хIаранега дIаенна балха участок яр, массава а цхьанна тоха а венна, хьалхарча квартале бергболча балха план оттаьяр. Цхьабакъда, цигтара кхы дIа хо даханзар гIулакх.

КIезиг-кIезига йоалаш, совета членаш юкъера дIабаьлар, балха план ше оттаьяча тайпара каьхата тIа йисар. Массехк ди даьнначул тIехьагIа Марияйна кхыметтел шоай Совета члений цIераш а йицъелар.

Дукха хIама карагIалa йиш я юртарча кхалнаьха совета, нагахьа санна цо ший болх леррттIа ваштIехьбоаккхе. Укх тIехххьарча шерашка тха района юрташка дукха болх бу кхалнаха юкъе. Дукхача советаша даь дика гIулакхаш дукха да. Пхьабакъда. цхьайолча юрташкарча партийни, комсомольски организацеша цкъаьи цкъа бокъонца дийцадац кхалнаьха совета балха хьакъехьара дош, цIаккха а новкъостал даьдац цунна.

Цудухьа паргIатбаьина лелар Бачий — Юртара Iалати шариIати хьаллоаттадераш, тIа-тIа лукхагIа хулар кхенза йола йиIигаш маьре ухийташ йола моттигаш.

Царех дукхагIа йола йиIигаш 2 — 5 класс мара образовани йоацаш я. Мегаьд, барайтта шу даллалца маьре баха мегарг боацилга царна ховш ма хилда. ТIаккха малагIа уйла еш хиннав комсомолец, цу школера пионервожати Ахмадов Камарбики математика хьехаш вола Солтамурадов Галгои кхенза йола йиIигаш Халимова Манжен Овсалова Барети шоаш маьре бугача хана?

Уж тайпа моттигаш ниисъенначул тIехьагIа кхалнаьха совето даьр фуд аьнна шийга хаьттача, ше цар цIагIа яха а хиннай, къамаьл а даьд яхаш дувца йоалаелар Элигова Мария. Цхьайола фамилеш вIалла яха безам боацаш йоахар цо, шийна уж лагаягIац аьнна хетийта гIерташ.

Цу фактаех дош ца хетачох лиийнав юрта Совета председатель Межидов Вахен участкови уполномоченни Муслуев Солт-Ахьмади.

Iимад йоаккхаш бацар комсомола райкома болхлой а цар вIашагIъелача мехкараштa юкъе болх беча комиссе членаш а. Цу комиссена юкъе 13 саг ва, кулгалдеш комсомола обкома член Исраилова Роза я. Каьхата тIа мара, кхы вешта йолаш яц комисси, балха чIоаггIа уйла тIайохийт ше яхаш ВЛКСМ райкома отчеташ теле а.

Йоалаль шишша сесаг йолаш кIезига нах бац цу юрта.

Бачий- Юртарча Ахмадов Мухьаде, сесагаца вахаш массехк шу даьккха чул тIехьагIа бер хилац аьнна из эккха а яь, кхыъкхе яр йоалайир. Бераш дезилга да-кх укхо лелаер тIаккха. Долче, кхо бер а долаш йола шоллагIа йоалаяь сесаг, вахаш массехк шу даьккхачул тIехьагIа эккхайир. Цу тIехь сатуврд ма лий аьнна хеталора, Мичара. Цхьа ха яьккхача гIолла юха а из эккха а йийя, шозлагIа ше йоалаяь хинна сесаг цIаькха а юха йоалаю. Цу тайпара масалаш кхы а дукха доалале ийш яр. Цар къаьгга хьахокх юртарча кхалнаьха совета цIаккха а кхетама болх ца белга партийнии комсомольскии организацеша цунна новкъостал ца дептa.

Дукха ха йоацаш хиннача отчетно-хоржамий партийни собрание юха а кхалнаьха совета председатела хержай Элигова Мария.

Тоабергболий теш цо болх? Гучох, цу деша уйла яьчоа тара дац Бачий Юрта.

И. КАМАЕВ.

ХЬИНАР ДОЛА ДРУЖИННИКАШ

Дика вIаштIехьдаьккха да Серноводски курортерча дружинникий дежурство. ЦIаккха а йоккха нарушени яь моттиг ниисаеннаяц укхаза. Сарра – сарахьа ше шоай посташка бIаргаго йиш я дружинникаш. Уж ба укхаза болх беш бола лораш, медицински сестраш, санитаркаш, обслуживающи персонал. Шоай дикача гIулакхаца массаена безабенна ба дружинникаш Шариев, Скубченко, Демин, Чуб, Яковенко, Пальников, кхыбараш.

С. ВОРОНИН.

ОСМИЕВ Хьамзата керда стихаш

ЛАКХАЛЕ

Къаьга Iуйре оттача хана.
Эггара хьалха
Из сийрдайоаландаь,
Баьде бийса йоагIача хана

Эггара тIехьа
Из къайлайоаландаь,
Дуне довза дезача хана
Сай бIарг цу тIара

ГаьнагIа хьожандаь
Лакхале еза сона.
Лакхаленах кхувлва
Лакхале мел езар!

СИЙРДА ДИ IА КХОЛЛАНДАЬ

Йiовхал, сердал массанешта
Iа цхьатарра теландаь,
Унх лаьттарча цхьанна сагах
Оза безам ца бендаь
Раьза ва со хьона, малх.

Баьде бийса пархха йохош,
Сийрда ди Iа кхолландаь,
Сов гIертарах кхохкабенна,
Даим балхах боалландаь
Хамбу аз хьа, дошо малх.

АЗ ЛЕХАР

Вахарца аз лехар
Лоадама хIама дац:
Йоачан йоккха ярах,
Дарз бирса хьаьхарах,

Цу дарзо, йоачано
Юстара ца кхоссаш,
ЦIаннха а цхьаь воацаш,
Халенах, оаттонах
Мехкаца се хулга,
Халкъаца се хулга, —
Вахарца аз лехар
Из мара хIама дац.

СПОРТ

СПАРТАКИАДА БАЙРАКХ IОХИЙЦАЙ

Советски Iаьдала 50 шу дизара хетаьь яр Нохч-ГIалгIай АССР-а йиълагIа спартакиада. Из дIайихьар городийи райониии предприятешка, учрежденешка, колхозашка, совхозашка, школашка, профтехучилищашка, юкъерчеи лакхерчеи дешара заведенешка. 200 эзар совгIа саг юкъе а воагIаш физкультураи спортаи 294 коллектив хилар спартакиаде дакъа лоацаш. Спартакиада хиннача деношка спорта мастера норма кхоачашъяьй 20 саго, цхьоалагIча разряда норма кхоачашъяьй 186 саго, шоллагIча разряда норма — 573 саго, хIаьта кхоалагIча разряда норма 5349 спортсмено кхоачашйир.

18-ча сентябре денз 26-ча сентябре кхаччалца спартакиада финал хилар. Вай республика стадионашка, спортивни площадкашка, залашка спорта вурийтта тайпах яхьаш дIайихьар. Цига дакъа лаьцар ши эзар гаргга волча спортсмено.

Общи зачетах спартакиаде хьалхара моттиг яккха лерхIаш яр (ший лоIамерча спортивни обществашта юкъе) «Труди», «Буревестники». ХIаьта юртбоахама спортивни командашта юкъе тIагIертта къовсамаш лоаттадир Сунженски, Гудермесски, Грозненски районий спортсменаша. Спорта тайп-тайпарча тайпаех низ бола дукха спортсменаш гучабаьлар. Масала, боксах: Музаев Хьусен (Шаьла район), Хариханов Аднан, Ионов Игорь (шаккъе а «Буревестник» ДСО-ра), Барышников Николай, Льянов Гамид (шаккъе а «Труд» ДСО-ра); классически ший лоIамерча кIалтохаргах латача: Дахкильгов Махьмад (Нохч-ГIалгIай пединститут), Карагеур Виктор («Трудовые резервы»), Калайтапов Юрий, Джамалдинов Iалихан, дуккха кхыбараш.

Юртбоахама районашта юкъе хьалха ба Гудермесски района спортсменаш, шоллагIча моттиге Грозненскии кхоалагIча моттиге Сунженский районий викалаш.

Ийс дийнахьа лаьттача яхьай итогаш йича хьалха я «Труд» ДСО. Нохч - ГIалгIай министрий Совета дIа-хьа тела приз еннай цу обществана. ШоллагIча моттиге «Буревестник» ДСО я, кхоалагIча моттиге «Спартак» ДСО я.

Спорта къаьст-къаьстача тайпаех котъяьннача командашта ресспортсовета дIа-хьа тела призаш елар. Спартакиада чемпионашта чемпионий ленташ, жетонаш, ресспортсовета грамоташ призаш еннай.

Белгалдаккха дезаш да йиълагIча республикански спартакиада яхьашка гучабаьнна низ бола дукха къона спортсменаш хилар. Из хьахьокх дог гIоздоаккхача итогаша. ХIаьта вай республика къахьегамхошта юкъе спорт йоаржаяра а из дукха еваллийтара а дика хьокхам луш чакхъяьлар спартакиада.

ХIанз цу спартакиада байракх Iохийцай. ДIахо хургья РСФСР-еи СССР-еи халкъий спартакиадаш. 1967-ча шера хургйолча РСФСР-а спартакиада яхьашка а дика кийчъяла еза вай республика команда. ХIаьта физически культурай спортеи болхлоша, республика спортсменаша берриге низ тIаботтийтаргба цу яхьашка леррттIа кийчо яра.

Н. МУСАЕВ,
Нохч-ГIалгIай ресспортсовета председатела заместитель, спартакиада кертера судахо.

СУРТА ТIА: спартакиада чемпионкаш - велосипедисткаш. О. Смеркалова сурт.

Доазол дехьара

ГЕНЕРАЛЬНИ АССАМБЛЕЕ

НЬЮ-ЙОРК, 29 сентябрь. (СПЕЦ. КОРР. ТАСС). ООН-а Генеральни Ассамблея XXI-ча сессе Iуйрийнарча заседане селхан юкъарча политически дискуссе ше къамаьл деш Франце кхыча мехкашцарча гIулакхий министра Кув де Мюнвила аьлар, Вьетнамерча машарга кхочаваргволаш бола гIа боакхалга алхха ВIашагIнхийттача Штатех тийша да. Министра белгалдаьккхар Вьетнамера дов тIема наькъаца а ца къоастадеш, политически наькъаца къоастаданза дарг ца хилар а, хIаьта цу гIулакха Женевски соглашенеш кхоачашъянза ярг ца хилар а. Къулбехьарча вьетнамцашта санна, иштта къилбаседехьача вьетнамцашца а тера планза яргьяц шоай проблемаш арахьара юкъегIерталга доацаш царга шоашта къоастайтара. Вьетнам вIашагIтохара проблема кхычарех тийша цхьаккха хIама доацача хьалашка, эшшача хана уж шоайла бартабахара наькъаца къоастаергьйолаш йола вьетнамций шоай проблема я, аьлар цо.

КНР-ена ООН-ера цун моттиг дIаялара тIехьа къамаьл а даь, кхыча мехкашцарча гIулакхий французски министра шийна хала хет, аьлар, ядерни герз доаржадара проблема къоастайра духьала «дагадеацаш йола духьаленаш утташ хилар». Оратора белгалдаьккхад, Евраперча «массане а гIулакхаш лертIадахара уйла хилар». Цо аьлар, Франце ший оагIонгахьара «гIад а яха шийна могаш дола дакъа лоацаргдар кхетамца йола уж тайпа событеш дегIакхувлара юкъе, хIана аьлча цун маIан да вIаштIехьдола гIулакхаш а шийлача тIемо толхаьь хьалхагIа хинна традицеш а юхаметтаоттаяр... Францена дика хет. Малхбузен Европе санна, иштта Малхбоален Европе а ше къоабалъеш а могаеш а хилар».

Ше къамаьл деча хана Сингапура викала Кумарасвама дийцар Вьетнаме латтача тIемо сагото тIакхоачаль хиларах а из дов дIадаккха шоаш раьза хиларах а. Цо а иштта тIахьийхар ООН-ера КНР бокъонаш юхаметтаоттаяра.

Iуйрийнаоча заседане къамаьлаш дир иштта Перу а Аргентина а викалаша.

Укх тIеххьарча шерашна ялх бIаь эзар хинна ца Iеш квартираш хьалъяьй польски столице. Варшаве бахача нахах деткъа процент хулаш бола нах кердача квартирашка баха хайшаб.

СУРТА ТIА: Висла аьрдехьарча берда йистера нах чуIа керда цIенош.
ЦАФ — ТАСС сурт.

30-ча сентябре Бечуаналенд яха английски протекторат ший лоIамера паччахьалкхе я аьнна дIа а кхайкаь, Ботсвана Республика оалеш хургья.

БОТСВАНА РЕСПУБЛИКА

АФРИКА КАРТА ТIАРА КЕРДА ПАЧЧАХЬАЛКХЕ

...Калахарерча яьссача аренашкарча гIомарий Iажагiча бархенаше дIалоац Африкана къулбехьа уллача Бечуаналендах ниисса ах дакъа. Укхаза цхьаккха вахар хила йиш йолаш дац аьнна хеталу. Цхьадолча даькъе цудухьа Бечуаналенда уйла тIа ца йохийташ дукха ха яьккхар эггера хьалхарча аргIанна африкански континента хьаьнагIа йола чIегилгаш хьалувца гIийртача империалисташа. Цхьабакъда, ший доалахьа Къулба Малхбузен Африкеи Танганикеи йолаш хинна кайзеровски Германи африкански материка къулбехьенгахьа дIахо яха гIертача хана цун никъ а бийхка дIаьттар Англи. 1885 шера Бечуаналенд шоай протекторат я аьнна хьекхайкадир английски колонизатораша. 80 шу совгIа ха яьккхар цар Англечуя шозза йоккхагIа территори йолаш болча цу мехка доал деш.

543 эзар саг вах Бечуаналенде. Массеза а цига баьха нах 20 племех латт, царех йоккхагIа яраш бамангвато, батавана, баквена а йолаш. Африкерча дукхагIа долча мехкашка а санна, бахача нахах керттера дакъа юрташка дах хий долча моттигашта гарга гIерташ. Калахаре яьссалене вах 24 эзар бушмен — яьнна лелаш вахар дола ший тайпара племя. Бушменаш кхыча африкански племенел белгалбоал юкъе тIара монголий сибатехьа хиларца. Массаза а чубахаргбола цIенош хьалдеш бац уж, лаьтта леладеш а доахан леладеш а бац, мадарра аьлча кхераи. бIаьшерера вахар долаш ба уж. Тсодо яхача лоамий хьагIарашкара бушменаша Iош тIа дийхка къаьнара сурташ корадаьд Iилмахошта, шоай художественни сибат гойтара низаца цецвоаккхаш дола. ХIанзалца хьe ханза да бушменний племя хьа мичара яьннай а Афоика цу даькъа тIа уж мишта кхаьчаб а. Цудухьа дукхагIчар къайлагIара халкъ оал бушменех. ДукхагIа бараш Англереи Бечуаналенд кхаь оагIорахьара чуерзаьча Къулбехьен Африкански Республикерен баьнна а болаш виъ эзар гаргга саг европейцашха бола нах бах мехка.

Юххьанца денз Бечуаналенде бахача наха лелабар лоадамбоаш юта боахам ба кхедеш сорго, бобаш, хьажкIаш. лаьттанцара бIараш а долаш. Мехка экономика керттера дакъа лоаргIалуш дола доахан а леладу цар. Доахан дохкаш эц мехко деррига экспортни ахчах ахкел совгIа дар. Цхьабакъда, цунах дукхагIа пайда бераш цига баха кIайча нахах бараш ба. Цар цу племенагара дарегIча маьхех доахан хьа а ийдеш, шоашта доккхий пайдеш а доахан доазол дехьа дохка дIакхуьйт. ДикагIа мел дола лаьттанаш цига баьча кIайчарех болча наха дIайийцад. Цигара йоалах даьгIенаш ийе езаш ба массаза а цу моттигашка баьха нах.

Африкерча эггара дукхагIа йокъал лаьттача районех цаI я Бечуаналенда дIалоацар, цудухьа цига кест-кеста йокъел а уатт Укх шера чIоагIа йокъел оттар бахьач долаш моцалла бовча дIакхаьчар 300 эзар бечуачаш. Деррига ялат дайра йокъелла. Цхьа миллиони ах миллиони бежанах ниййса аташ хIана доаноар аьнна дайра. Деррига наькъаш дIалийцца даьр дохкелуш латта доахан, хIаьта медуъа даа къе дайнача уьайбай дулх а долаш массехк бетта дика хьийгар ахтача грифаша.

Бечуаналенда чIалам, мехка аграрни хилар хьахьекхад къона Ботсвана Республика паччахьалкхен герба тIа. Яьссален маIан гойташ болча IажагIча беса тIа истера кертеи сорго тIайоаллача томареи сурт оттадаьд. Лакхера сийна я герб Бечуаналенда тIера сигале санна, хIаьта кIалгIолла яздаь дош да — «пула». Тевана меттала цун маIан да «догIа», цхьабакъда, яьссалений мехка бахача наха вахар ше миссел маIан долаш да догIа.

Кхоачамболлаш техка даьннадац Бечуаналенда лаьттанна кIалхара рузкъаш, хIанз укх сакъата цига йоаккхар асбест, марганцеви руда, кианит, лоадамбоацщаш дошуви дотуви мара дац. Боаллилга ховш бола кIорн никели доаккхаш дац, хIана аьлча уж дIаувзара хиланза даргдоаца наькъаш ца хилар да цун керттера бахьан. Минералаш хьайоахаши бедал чакхйоахаши мел йола предприятеш кхыча мехкий компаней кара я. Американски капитало тIахьожам лоаттабеча «Родезиан селекшин траст» яхача компане доалахьа яр Макгрикарера тух доаха моттигаш, цигара доахана тухаца ЮАР-и Къулбехьен Родезии Iалаш а еш. Цу компане минералаш лех башангвато яхача племене доалахьарча лаьтташкара. Къулбехьенафрикански компане 1957 шера денз эксплуатаци еш я Кантера (Бечуаналенда къулбехьара) марганцеви руда доаккха моттиг.

Мадарра аьлча, Бечуаналенд ерригa а лоаллахарча, даьргIа бола реакционераши расисташи доала латтача Къулбехьен Африкански Республико экономически доал деш я. Фордацера наькъаш доацашйолча Бечуаналенда импорти экспорти ЮАР-а территоре тIагIолла лел. Бечуаналенда ахчан единица къулбехьенафрикански рэнд я. Бечуаналендера цаI мара боаца машинникъ, почтови служба, радио, кепайоазув ЮАР-о тIахьожам лоаттабеш да. Судахой Бечуаналенде шоай болх бе йиш йолаш бац, нагахьа санна цар кандидатураш къулбехьенафрикански Лакхехьарча судо чIоагIъяь ца хуле. Кхыметтел Бечуаналенда административни центр а соаххалца ЮАР-а территоре тIа яр, цун город Мафекинг а йолаш. Бечуаналенде гуччахьа шоай гIулакхаш леладеш ба ЮАР-ера агенташи полицейскеци. Цига баха бахача кIай цIока долаш болча наха къайлахьац ЮАР-е Къулбехьен Родезеи расисташ шоашта хьашт хилар. Из долла хIама теркал а деш, ала мегаргдолаш да, Бечуаналенд ший лоIаме хилар 30-ча сентябре дIакхайкадаро, бакъдар аьлча, лIадоаккхаргдац мохк белггала ЮАР-а правительства мукъах хилар.

Мехка из тайпа хьал хиларах бола бехктокхам берригa а Бечуаналенд дегIаяра цхьаккха хIама ца даьча английски колониальни Iаьдалашта тIабуж. ХIара шера болх лехаш ЮАР-е аха безаш хул 30 эзар сагага кхаччалца бола бечуанаш. Английски капитал дIадахийтача къулбехьенафрикански плантацештеи рудникаштеи болча дарегIча балха низа резервуар яьр Бечуаналендах. Бечуаналенда телаш йола английски субсидеш керттерча даькъе колониальни чиновникашта алапеш теларга ухийтар. Уж лелаберга шера дIаухийтар образованега дохийтачул кхозза дукхагIа ахча. Цхьа бахьан доацаш дацар Бечуаналендера эггара хьалхара юкъера школа английски «цивилизатораша» а ца еш, бамангвато яхача племене хьалъяь хилар. ХIанз керда хьалъеш латтача столице Габеронесе кхыметтел цергий лор а вац.

Чоалхера проблемаш отт ЮАР-еи Къулбехьен Родезеи расистски паччахьалкхенашта юкъе божмоарзагIо лаьца латтача мехка хьалхашка. Уж проблемаш толаме кхоачашъелга дуккхача хьале правительства арахьарча политика наькъахи чоча политикахи тийша хургда. Ботсвана Республика хьалхара президент хила везаш волча доал деча демократически парте лидера аьча заявлене цу гIулакха цхьаккха а радикальни хIама дац. Цо аьлар, масала, аз могадергда къулбехьенафрикански английскии компаней гIулакхаш, европейски чиновникаша хIанзачул тIехьагIа кхы а дукха ха йоаккхаргья мехка учрежденешка. Цо аьлар, ЮАР-аца дипломатически викалаш дIа-хьа бакийта кийча я Ботсвана, къулбехьенафрикански расистски правительстваца цхьанна а ший лоIамерча африкански мехко дипломатически гIулакхаш ца леладой а.

Партеи цун лидера С. Кхамеи цу тайпарча политикана чIоаггIа критика ю мехка оппозиционни низаша. Цар духхьала бехке ю правительство ЮАР-а заправилашца цар барт вIашагIболларах. Цунца дувзадена халкъа парте кулгалхочо Ф. Маган те аьлар, бокъонца мохк ший лоIаме хилара маIан английски байракха меттел Ботсвана байракх оттаярах даллац. Африкански барт-цхьоагIон организаце сагото ЮАР-а режимаца цхьана гIулакхаш леладергхилар гуччахьа хьекхайкадаь йола демократически парти Iаьдала керте эттa хиларах.

ХIаьта а, Ботсвана хьалхашка халонаш латте а, расистски ЮАР-аца айхха доазув а долаш африкански правительство Iаьдала керте латта эггара хьалхара правительство хьахилеро, шека йоацаш. влияни а тоаргдолаш, Африка къулбехьерча даькъа тIарча — африкански континенторча расизма цитаделарча событей леламa.

В. КУЗНЕЦОВ. (ТАСС).

Вежарий мехкашкара хоамаш

ПОЛЬШЕРА ПАРТИЙНИ ДЕШАР

ВАРШАВА. (АПН—АРПРЕСС). Марксизма - ленинизма сайрийнара университеташ, лаьрххIа йола курсаш, актива лаьрхIа йола сайрийнара школаш санна йола партийни дешара формаш чIоагIа лаьржа я Польше. Соахка республике болх беш яр марксизма-ленинизма 80 гаргга университет, царех 17 воеводски центрашка яр районашкеи йоккхийча предприятешкеи шоай дукха филиалаш а йолаш. Экономически, философско-социологически, философско-исторически факультеташка шоай къаьст-къаьстача программаех ю занятеш. Уж чакхъяьхараш ПОРП воеводски комитетий лектораш. партийни дешара курсий преподавателаш хул.

Шера лаьрхIа йолча курсашка ладувгIараша Iомаду общественни Iилмаш. Болхлой болама исторех, экономиках, дунен халкъашта юкъерча гIулакхех лаьца занятеш ю цига. Цу тайпара курсаш вIашагIйохк марксизма - ленинизма университеташка, хIаьта иштта воеводски партийни пропаганда районии центрашка а.

ФРАНЦУЗСКИ ОБОРУДОВАНИ — КУБАНА

ГАВАНА. (АПН — Пренса Латина). Французски фирмай викалаша ПаргIатон гIайрен тIа наькъа оборудовани яхьийтара кулгаш яздаьд кубински организацешца.

Французски фирмаша 35 миллион песо маьха скрепераш, бульдозераш, тракторaш. кхыйола механизмаш а йохьийтаргья.

«Из договор аьлар «Ришар фрер континенталь» фирма кулгалхочо коммерчески хиларах хинна ца Iеш лоархIаме да тха мехкашта юкъера гIулакхаш легIадоаладара а чIоагIдара а даькъе.

Кердача франко-кубински договоро хьахьокх ПаргIатон гIайрене духьала американски империалисташа дIайолаяь блокада йохаш латтилга.

«СПЛИТ» ЯХАЧА КЕМАШ ДЕЧА ВЕРФЕ

БЕЛГРАД. (АПН—ТАНЮГ). Югославерча «Сплит» яхача кемаш деча заводе хьалдаь кемаш дуккхача мехкашка лелаш да.

Кемаш хьалделга къаьнарча Сплите йоккха традицеш йолаш да. Цхьабакъда, халкъа Iаьдал эттачул тIехьагIа мара укхаза хьалъяьяц пхи эзар саго болх беш йола хIанзара завод.

Итт шу мара дац «Сплите» хьадаь эггара хьалхара кемаш форда тIагIолла лела даьнна, хIаьта хIанз укхаза кемаш хьаду Советски Союзана, Польшана, Бразилена, Аргентинана, Норвегена, Греценa, Швейцарена, дуккхача кхыча мехкашта а. Масала, дукха ха йоацаш цига СССР-на хьалдаьд «Петр Алексеев» яха танкери Бразилена «Роза да фонсека» яха комфортабельни теплоходи.

Дукха ха йоацаш чIоагIъяьй завод легIаяра пхе шера план. 1970 шу хьатIакхоачаш 300 эзар тоии мухь дIахьоргбола кемаш хьалле лерхI цига. ХьаллергIа 70 эзар тони мухь дIабахьа могарг дола массехк кема-вампал.

ВЕНЕСУЭЛА ПАТРИОТАШТА—НОВКЪОСТАЛ

30 сентябре ниисса кхо шу доал Венесуэла законодательни Iаьдала духьала ерзаьь Бетанкура правительства переворот яьча дийнахьа денз. Цу дийнахьа мехка доалдераша набахтенашка чукхайсар парламента членаш — коммунистически партеи аьрдехьарча революционни боламеи викалаш. Иштта йохайир мехка лакхерча законодательни органа оппозици. Цудухьа бIарччача сентябрь бетта Венесуэле дIахьо политически лийца боахкачарна солидарни хилара месячник, цу духьа 25 сентябре денз 30 сентябре кхаччалца дунеи дуккхача мехкашка дIахьо венесуэльски халкъа демократии паргIатон бахьанце къовсам лоаттабаьрашцара солидарноста кIира, — аьлар советскии доазол дехьарчеи журналисташта лаьрхIа Кепайоазон Кердадарий Агентства яьча пресс-конференце ше къамаьл деш Венесуэла Компарте генеральни секретара Хесус Фариас.

ХIанз Венесуэла набахтенашка чувоал эзар совгIа саг, царех 400 — кагирхой. Лийца боахкачарна юкъе ба Компарте бахийта парламента членаш, Венесуэла Компарте дукхагIа бола кулгалхой. «Такаригуа» яхача концлагере диъ шера чувоал парламента депутат болхло Элой Торрес. «Модело» яхача каракасски набахта чувоал депутат Эктор Родригес Бауса, коммунистически кагирхой кулгалхо. Цу набахта чувоал Венесуэла коммунистически кагирхой хьалха хинна генеральни секретарь Антонио Гарсиа Понсе а. «Сан-карлос» яхача военни казарме чубоахк (Эдуардои Густавои Мачадо), тIеххьарвар парламента депутат, Венесуэла Компарте хьакхелларех цаI. Венесуэльски охранка низаш даь кхо бIаь патриот набахтенашка веннав.

Венесуэльски опричнинана кулгал деш я ЦРУ-и Каракасера США военни миссии. Уж ба уж коммунисташта духьала даим къиза къовсам лоаттабе беза яхаш хьалха доахараш, аьлар дIахо Х. Фариас. Мехка чухь а дунеи дуккхача кхыча паччахьалкхенашка а террорана духьала, политически лийца боахкараш мукъабахара тIехьа кампани дIайолаяьй, аьнна хоам бир цо. Цо белгалъяьккхар политически лийца боахкараштa амнисти яккхара хетаяь Риме хинна европейски конференци, хIаьта Венесуэла патриоташ хьаллоацаш хиларах дег тIара баркал аьлар цо советски наха.

— Деза новкъостий! — аьлар Х. Фариас ший къамаьл чакхдоаллаш,—са шугара деха безам бар Венесуэле доаллача бокъо йоацача хIамах, тха майрача революционни къовсам лоаттабарех, тха халкъ оаш газеташ тIа, журналаш тIа, радио чугIолла дувцар а из хьаллацар а.

(АПН).

ФУТБОЛ

«ТЕРЕК» КОТЪЯЬЛАР

Селхан Грознерча Орджоникидзе цIерагIча стадионе вIашагIкхийтар футбола Советски Союзе хьалхе яккхара яхь лелаю «А» классера шоллагIча подгруппера «Тереки» Ленинаканера «Ширакии». Матч дIайоладенна, шоваткъеи вурийтта минут йоаллаше счет хьайийллар «Терека» напалающе В. Жердева. Кхы из счет хувца ца луш чакхъяьлар матч.

Самардийнахьа Грознерча «Динамо» яхача стадионе лайзар цу командай дублераш. Цу матче счет 0:3 йолаш «Терека» дублераш котъяьлар.

Х. БУРОКАЛЕНСКИЙ.

ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАЬД

ТIайийца хинна социалистически декхараши ийс бетта плани цхьа ди хьалхагIа кхоачашъяьй планированеи экономически стимулированеи кердача хьалашка болх беча «Старогрознефть» НПУ мехкдаьттахой коллективо.

Управлене хьалха латтачарна юкъе я ин. Р. М. Хачатуров, И. П. Сорокотягин, Г. В. Шамилев заведующеш болча №№ 1, 2, 3 йолча промыслай коллективаш.

Т. ГУСЕВ.

Редактора зам.
А. А. МЯКИЕВ.

ЛадувгIа

1 октябрь, 1966 шу.

РАДИО: 8.25 — Эстрадни концерт; 8.45 — «Къона тIехье» (нохчий меттала); 16.00 — Литературни передача «Са даьхьна самалаш» яха Ведзижев Ахьмада саккъердаме дувцар; 16.20 — Кхоана-хьехархочун ди; 17.15 — Общественни порядок лораеш; 18.23 — Къонал (Нохчий меттала); 18.35 — Концерт; 19.00 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (нохчий меттала); 19.30 — Концерт.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.00 — Хьехархочун Денна хетаьча торжественни сайрийнера трансляци. 20.00 — Вийса сатийна хиила шун, бераш! 20.10 — Дунен мехкашта юкъерча хьала хьакъехьа къамаьл; 21.35 — Кино никъбера телевизионни клуб.

«Сердало» газета редакце коллективо хала а хеташ кодам бу «Грозненский рабочий» яхача газета редактора заместителага А. Д. Авдеевга цун нана **Серафима Гавриловна АВДЕЕВА** кхалхарах.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Цlеча фронтовиикий улица, 15. Телефонаш: редактора—2-41-23; редактора зам.—2-30-91; бехктокхама секрет. промышленнии, юртбоахамеи, культураи, письмойи отделий—2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-30-91; ответственного секретаря—2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ04498. Заказ № 4926.